

Tnejil Tu'j Pabl kye Nimil aj Corint

Corint tb'i jun nmaq tnam toj tx'otx' Grecia. At nim k'aax'il toj, ex at nim kynab'lxjal, ex at nimku nimb'il te twutz tx'otx' toj. Ex at nimku il ex jni' nya b'a'n toj, a ok tq'o'n mib'in kyxol Ttanim Dios antza.

Tojjo tkab' tb'e Pabl, te' t-xi' q'mal Tb'anil Tqanil, antza xi xkyeye tu'n tkyij tq'uqb'in Ttanim Dios. Exla qa tetaq Diosjo aq'untl lo kyxol nimil, me attaq nim ti', a nya wen. Tu'npetzi'n, tzaj ttz'ib'in Pabljo u'j lu'n, tu'ntzin tkyijjo nya b'a'n toj tumil. Kyoj capítulos 1–6, xi ttz'ib'in Pabl kyi'l'jjo nya b'a'n, a o tb'i kyi'l' junjuntl, ex kyoj capítulos 7–16, nchi tzaj ttzaq'win Pabljo kyxjelb'itz nimil aj Corint toj jun kyuj, a xi kysma'n te.

Ex atzin jni' nya b'a'n o txi tmiyon Pabl kyjalu'n: Ajo kypa'b'l kyib' kyxol nimil, ex jni' kynimsb'il kyib', ex jni' ky'a'jin, ex jni' nya wen ti'l'jjo Xjan Wab'l'j, ex jni' nya wen ti'l'jjo kyoklin tu'n Xewb'aj Xjan, ex nya wenjo kyximb'itz ti'l'jjo tu'n kyjatz anq'in kyimnin. Ex kolb'il tib' Pabl ti'l'jjo toklin te tsanjil Jesús, qu'n attaq junjun toj Corint, a nq'mante qa noq jun xjalxi, ex qa nya il ti'l'j tu'n tkub' kyb'in tyol Pabl.

Jun q'olb'il tu'n Pabl kye nimil toj tnam Corint

1 ¹Ayi'n Pabl, o chin txokli'y noq tu'n tajb'il qMan Dios, tu'n woka te jun tsanjil Klolqe Jesucrist. Nkub' ntz'ib'inji'y u'j lu'n junx tuk'a qerman Sóstenes ²te kye'y, ayi'y Ttanim Dios toj tnam Corint, ^a ayi'y o chi el pa'n tu'n Crist, a Jesús, ti'l'j tkyaqil nya b'a'n, ex o saqix kyanmi'n tu'n. Ex o chi oka te tajlal Ttanim Dios junx kyuk'a txqantl toj tkyaqil twutz tx'otx', aye' nimilqe ti'l'j tb'i Jesucrist, a tAjaw Tkyaqil, a kyAjaw ex qAjaw te jun majx.

³Noqit ax qMan Dios ex qAjaw Jesucrist tzaj q'onte t-xtalb'il ex tnu'k'b'il kyib'aja.

⁴Kukx nxi nq'o'nji'y chjonte te Dios kyi'ja, tu'n t-xtalb'il ma tzaj tq'o'n kye'y, noq tu'n kymujb'il kyib'a tuk'a Crist, a Jesús. ⁵Qu'n noq tu'n, ma tzaj tq'o'n Dios tkyaqil q'inimil kye'y toj kynimb'ila, tze'nku tu'n kyyola ex kyoytzqib'ila.

⁶Atzin lu'n jun yek'b'il qa ma kub' kyniminji'y Tb'anil Tqanil ti'l'j Crist, a

xi qq'ma'n kye'y. ⁷Tu'npetzi'n, nti'l' atx taj kye'y, tu'n Xewb'aj Xjan, a ayi'y nchi ayo'n tulil qAjaw Jesucrist. ⁸Ex axte Dios k'wel wa'b'in kye'y jikyinxix wen toj kynimb'ila te jun majx, tu'ntzin mix a'l jun tz'okx xch'inte jun ti' toj kywutza, aj tpon tq'l'ijil tu'n tul qAjaw Jesucrist. ⁹Ex ate Dios kukx njapin b'aj Tyol tu'n, a xjaw sk'o'n kye'y, tu'n kymujb'in te kyib'a tuk'a qAjaw Jesucrist, a Tk'wal.

Nya wen tu'n tb'aj qpa'n qib', awo nimilqo

¹⁰Ayi'y werman, nchin kub'sin nwutza kye'y noq toj tb'i qAjaw Jesucrist, tu'n tkub' kyxmoxin kyib'a, tu'n mi b'aj kypa'ne kyib'a; qala' noqpe kyja tu'n tok kymujb'inxix kyib'a wen, tu'ntzintla tten kynab'la junx, ex jun elnin kyyola.

¹¹Qu'n o nb'i'y jun tqanil kyi'ja kyu'n jni' tb'aj Kloé, qa at q'oj kyxola. ¹²Nya tiqu'n nxi nq'manji'y lu'n kye'y, qu'n tu'n noq tze'nchaqu nkyq'ma'n. At junjun nq'ma'nte, qa te Pabl, junjun te Apolos, ^b ex junjun te Pegr. Ex at junjun te Crist, chi'.

^a 1:2 Kyb'i. 18:1. ^b 1:12 Kyb'i. 18:24-28.

¹³ ¿Ma ila'tzin elnin Crist toj kywutza? ¿Ma ajinqintzin we' xin jaw twutz cruz tu'n kypaja? ¿Ma tiljtzin nb'i'y, i ku'xi'y toj a', te jawsb'il a'? ¹⁴ Chjontex qMan Dios, mix a'l jun kye' tku'x toj a' wu'n te jawsb'il a' wu'n, qala' o'kx Crispo^c ex Gay.^d ¹⁵ Tu'npetzi'n, mix a'l juntl kye' aku q'mante qa til'j nb'i'y xi kuxiy toj a'. Qu'n ex noqit ma chi kuxa wu'n toj a', nyatla til'j nb'i'y xjawe wi'n, qala' til'jxitla tb'i qMan Dios, ex Tk'wal, exsin Xewb'aj Xjan.

¹⁶ Ex ma tzul julk'aj toj nk'u'ja, qa tkyaqil tb'aj Estéfanos i kux nq'o'n toj a' te jawsb'il a'.^e Me mi na'n wu'n qa atx juntl. ¹⁷ Qu'n nya ma chin tzaj sma'n tu'n Crist noq tu'n kyku'x xjal toj a' wu'n te jawsb'il a', qala' tu'n t-xi nq'ma'n Tb'anil Tqanil kolb'il. Tu'npetzi'n, mi xin yoli'n kyuk'iy tuk'a nmaq yol tb'anilx kywutzxjal, tze'nku jun aj u'j, noq tu'n kyxi lipekuy wi'ja, qala' tu'n kyxi lipey til'jjo t-xilin nyola, a at tipin tu'n qklet, a tkyimlin Crist twutz cruz te qxel.

A Crist tipin ex ttab'l qMan Dios

¹⁸ Qu'n atzin Tb'anil Tqanil kolb'il, a xi nq'ma'n til'jjo tkyimlin Crist twutz cruz, nti' tajb'in toj kywutzxjal, aye' kyja kyxi' toj najin. Me atzin Tqanil lu'n tipin Dios te' te qe, awo' nqo okx toj tbe'eyil kolb'il, tu'n qklet tu'n.^f ¹⁹ Tu'npetzi'n, ntq'ma'n toj Tu'jil Tyol Dios:

K-okil nyupi'n kynab'ljo aj nab'l;
ex k-elil wi'jli'n kyoytzqib'ljo aj u'jil.^g

²⁰ ¿Ma atzin tq'uqiljo twutzxix a kynab'l? ¿Ex ma atzin tumiljo aj u'jil exsin jni' xtij tzalu'n twutz tx'otx'? Qu'n axte qMan Dios ma tz'ok najsinte kynab'ljo xjal anetzi'n.^h ²¹ Qu'n tb'anilxjo t-xilin qMan, qu'n mi xtaq' tu'n tel tniky'tzajil kyunxjal noq tu'n kynab'l nimx til'jjo te twutz tx'otx'. Qalatzin neyxix xtaq' kolb'il kye xjal, aye' i nimin til'j Tyol, exla qa nti' tajb'in toj kywutz junjuntl. ²² Qu'n ayetzin kye Judiy nchi qanin til'j jun techil tipin Dios, tu'n tyek'in qa twutzxixjo Tb'anil Tqanil.

Ex ayetzin aj u'jil te Grecia, nchi jyo'n txqan tumil tb'anilx kywutz xjal. ²³ Me metzin qe', nqo yoli'n til'j tkyimlin Crist twutz cruz. Me atzin toj kywutz Judiy nya wen n-ele, ex toj kywutzjo aj u'jil nti' tajb'in. ²⁴ Me atzin kye', aye' o chi txokle, kyxoljo Judiy ex nya Judiyqe, ma tz'ok Crist te t-xilin tipin ex t-xilin ttab'l qMan Dios. ²⁵ Tu'npetzi'n, a tzajnin te Dios, a nti' tajb'in kywutz xjal, nimxixtl toklin tze'nku tkyaqil kynab'l xjal tzalu'n twutz tx'otx'. Ex atzin a nyakuj nti' tipin kywutzxjal, nimxixtl te' tipin tze'nku tkyaqil kyipin xjal.

²⁶ Ayi'y erman, b'i'n kye kyu'n, qa ma chi txokli'y tu'n kyoka te Ttanim Dios, exla qa nya ila' aj u'jil kyxola, ex qa nya ila' at kyipin mo at kyoklin kywutzxjal. ²⁷ Qu'n tu'npetzi'n, ma chi jaw sk'o'n tu'n Dios, ayi'y nyakuj nti' kyajb'in toj kywutzxjal, tu'n kytzaj tx'ixwe' a at kynab'l toj kywutz; ex o chi jaw sk'o'n tu'n Dios aye' nti' kyipin toj kywutzxjal, tu'n kytzaj tx'ixwe' a at kyipin toj kywutz. ²⁸ Me ayetzi'n nti'x ch'in kyajb'in tzalu'n twutz tx'otx', aye' nchi el kyil'jlinxjal, ex najnin ite'ye toj kywutzxjal; me ma chi jaw tsk'o'n Dios, tu'n tel yupitjo a ataq tajb'in toj kywutz, ²⁹ qu'n tu'ntzin mix a'l jun jaw tnimsin tib' twutz Dios. ³⁰ Qu'n noq tu'n, ma tz'ok kymujb'in kyib'a tuk'a Crist, a Jesús, ex ma tz'ok Crist te kynab'la, ex noq tu'n, ma chi oka tz'agle twutz qMan, ex ma chi el pa'n tu'n, tu'n tsaqix kyanmi'n, ex ma chi kotpaja tu'n. ³¹ Tu'npetzi'n, nti' tumil tu'n kynimsin kyib'a. Me tze'nku ntq'ma'n toj Tu'jil Tyol Dios:

Qa at jun xjal taj tu'n tja tnimsin
jun ti',

b'a'n tu'n tja tnimsin tb'i qAjaw.ⁱ

2 ¹ Tu'npetzi'n werman, tej nkani'n kyuk'iy q'malte Tb'anil Tqanil til'j Dios, mix in kanini'y tuk'a jun yol mo tuk'a jun nab'l nimxix kywutzxjal. ² Qu'n tej nte'n kyuk'iy, nti'taq juntl t-xilin nyola, qala' o'kxjo til'j Jesucrist

^c 1:14 Kyb'i. 18:8. ^d 1:14 Kyb'i. 19:29; Ro. 16:23. ^e 1:16 1Co. 16:15. ^f 1:18 Ro. 1:16. ^g 1:19 Is. 29:14. ^h 1:20 Job 12:17; Is. 44:25. ⁱ 1:31 Jer. 9:23-24.

ex ti'ljjo tkyimlin twutz cruz. ³Ex tej nte'n kyxola, nti'taq nim wipi'n ex nimtaq nxob'ila, ex noq nchin lu'lintaqa wen, tu'n jun wokli'n o tzaj tq'o'n Dios kyxola.^j ⁴Ex tej t-xi nq'ma'nej'i'y Tb'anil Tqanil kolb'il, mix in yolini'y tuk'a nmaq yol noq tu'n tkub'ku kyk'u'ja wu'n. Qala' ma kub' kye' kyk'u'j, me tuk'a jun yek'b'il tu'n tipin Xewb'aj Xjan, ⁵tu'n mi tz'oke qe kyk'u'ja ti'ljjo nab'l, a tb'anilx kyexjal, qala' o'kxjo ti'ljjo tipin qMan Dios.

Ajo nab'l tu'n Xewb'aj Xjan

⁶Me atzi'n ja'l'in, kyxoljo aye ma chi tijin toj kynimb'il, nqo yoli'n tuk'a jun t-xilin nab'l tal kuj ch'inl, me a nya jun qnab'la, a qekuxa te twutz tx'otx', ex nya kynab'ljo a nchi kawin twutz tx'otx', a jun paqx kb'ajil. ⁷Qala', atzin t'nab'l Dios, a ewintaq tu'n, atxix na'mxtaq tb'ant twutz tx'otx' tu'n. Atzin t'nab'ljo lo, ximintaq tu'n atxix ojtxe, tu'n ttzaj tq'o'n qe ja'l'in te jun tzaljb'il. ⁸Qu'n ayeztin kye nejinel twutz tx'otx', mi s-el kyniky' te, qu'n noqit ma'y, mitla xkub' kyb'yo'n tAjaw Tkyaqil twutz cruz, a nqoptz'aj ja'l'in toj kya'j. ⁹Qu'n ikytzi'n ntq'ma'n toj Tu'jil Tyol Dios kyjalu'n:

Nimku o b'ant tu'n Dios kye
k'u'jlinqe tu'n.

Me atzi'n o b'ant tu'n, mix a'l jun o
lonte;
mix a'l jun o b'inte;
mixpe a'lx jun o pon ti'j.^k

¹⁰Me ma tzaj tyek'in Dios qe, noq tu'n Xewb'aj Xjan, qu'n ate Xewb'aj Xjan nxpich'inte tkyaqil jni' t-xilin tumil tu'n qMan Dios. ¹¹Qu'n mix a'l junxjal, aku tz'el tniky' te t-xim juntl, qala' o'kxjo tanminxjal ojtzqilte alkye t-xilin t-xim. Ikytzin te Diosjo: Mix a'lx juntl ojtzqilte t-xim, qala' noq o'kxjo tanmin Dios, axjo Xewb'aj Xjan. ¹²Ex awotzinqe, nya ma tzaj qk'mo'n jun xewb'aj, a tzajnin te twutz tx'otx', qala' a Xewb'aj Xjan, a tzajnin te Dios, tu'ntzin tel qniky' te tkyaqiljo a o tzaj tq'o'n noq tu'n t-xtalb'il.

¹³Tu'npetzi'n, nqo yoli'n ti'ljjo lo, nya tuk'a jun yol, a noqit s-el qb'i'n kyil'xjal, qala' tu'n saj t-xnaq'tzin Xewb'aj Xjan. Ikytzi'n, nqo q'ma'nej'i'y jun tumil tu'n Xewb'aj Xjan kye'y tuk'a t-xilin yol te Xewb'aj Xjan.

¹⁴Me qa nti' Xewb'aj Xjan toj tanmin jun xjal, nlay txi t'nimi'n a tzajnin te Xewb'aj Xjan, qu'n nti' t'nab'l toj twutz. Ex nlay tz'el tniky' te, qu'n noq tu'n Xewb'aj Xjan, aku tz'el pjete. ¹⁵Me atzin te' at Xewb'aj Xjan toj tanmin, n-el te' tniky' te tkyaqil, ex mix a'lx jun aku tzaj q'o'nte juntl tumil te. ¹⁶Ikyxjo tze'nku ntq'ma'n toj Tu'jil Tyol Dios:

¿Ankye n-el tniky' te t-xilin t'nab'l
qAjaw?

¿Ex ankye' aku tzaj xnaq'tzinte?'

Ikytzin tze'nku qe, atqe t'nab'l Crist
quk'a.

3 ¹Ermán, mi nchin yoli'n kyuk'iy tze'nku nimil, qala' nyakuj nya nimil, a noq o'kx kyajjo tu'n kyb'inchin tze'nku ntqanin kyxmilil, qu'n tu'n ne'xqexa toj kynimb'ila ti'lj Crist.

²Tu'npetzi'n, atzi'n xnaq'tzb'il xi nq'o'n kye'y, nya nimxix t-xilin, qu'n ikyqeji'y tze'nku jun ne'x tzunx nmi'x'in, ex nlay txi wab'j te; nixpe a ja'l'in, na'mxix kych'iy toj kynimb'ila, ex nlay t-xi jun xnaq'tzb'il kye'y, a nimxix t-xilin.^m

³Qu'n kukx nkub' kyb'inchinji'y tze'nku ntqanin kyxmilila. Qu'n kukx nchi xky'aqli'n, ex nchi q'ojli'y kyxola. ¿Ma nyatzin ax nkub' kyb'inchinji'y tze'nku kyexjal, a nya nimilqe, aye' nchi b'inchin noq tze'nku taj kyxmilil? ⁴Ikytzin tze'nku nkyq'ma'n junjun: Ayin we' te Pabl, ex juntl: Te Apolosqi'nch.ⁿ ¿Ma nyatzin ax nkub' kyb'inchinji'y tze'nku nb'ant kyu'nxjal tzalu'n twutz tx'otx'?

⁵¿Me ankye te' Pabl toj kywutza? ¿Ex ankye te' Apolos, tu'n kyxi lipey ti'lj? ¿Ma nyatzin noq jun aq'nilqo'y toj taq'in Dios, tze'nkuxjo qokli'n tzaj tq'o'n, ikyxjo tze'nku kyoklin tkyaqil nimil? Ex noq qu'n, ma txi kyniminji'y Tb'anil

^j 2:3 Kyb'i. 18:9. ^k 2:9 Is. 64:4. ^l 2:16 Is. 40:13; Ro. 11:34. ^m 3:2 Eb. 5:12-13. ⁿ 3:4 1Co. 1:12.

Tqanil kolb'il. ⁶Ayetzin kye' tze'nku jun wi' awal kux awet toj tx'otx'. Ayi'n we' xin kux awante, ⁹ex ate erman Apolos a'yil ti'j. ⁷Me ate Dios ch'iysilte. ⁷Tu'npetzi'n, mix a'l jun qe' at toklin, a awal ex a a'yil ti'j; qala' o'kx te Dios nim toklin te ch'iysil awal. ⁸Qu'n a awal ex a a'yil, junch'in kynab'l, a tu'n tch'iy awal. Ex teyilex te junjun ktzajil kytzyu'n jun chojb'ilte tze'nkuxjo taq'nb'in. ⁹Awotzin qe' nqo aq'ni'n junx tuk'a qMan Dios, ex ayetzin kye' taq'nb'in Dios, mo tze'nku jun tja b'inchin tu'n.

¹⁰Ex noq tu'n t-xtalb'il Dios, ma chin oka tze'nku jun b'inchil ja, qu'n ayi'n xin kub' xikyb'inte tq'uqil Ttanim Dios; ex junxil kjawil ch'iysinte. ¹¹Ex teyilex te junjun, tze'nku jun tajaw ja, tu'n t-ximin tze'n k-okile tu'n, tu'n tch'iy. Mix a'l juntl aku kub' q'onte juntl tq'uqil nimb'il twutzxix, tze'nku o kub' nq'o'n, a aku Jesucrist. ¹²At junjun, nchi b'et toj tumil toj kynimb'il, ikyxjo tze'nku jun xjal nkub' tb'inchin jun ja tuk'a kxb'il, mo ab'j tb'anilxix wen, a mi npatj. Ex at junjuntl, a nyaxix toj tumil nchi b'ete, ikyxjo tze'nku jun xjal nkub' tb'inchin jun tal pach tuk'a tq'ob' tze, mo ptz'an, mo tal ch'um. ¹³Qu'n ajtzin tpon tq'ijil, ja' tu'n qoke toj pa'b'in twutz Dios, atzi'n qb'inchb'in k-okil toj niky'b'il tu'n tkawb'il Dios, ikyxjo tze'nku jun q'aq', a tzunx njulinx wen. Ex atzintza k-elile tniky'tzajil tb'inchb'in junjun, qa b'a'n mo minaj. ¹⁴Atzin mi b'aj tb'inchb'in tu'n q'aq', atzin tb'anil xb'antjo tu'n toj tchwinqil, ex ktzajil q'o'n jun chojb'il te tu'n Dios tuk'a chwinqil, a nlay b'aj. ¹⁵Me atzi'n kb'ajil tb'inchb'in tu'n q'aq' toj pa'b'in twutz Dios, atzin nya b'a'n xb'antjo tu'n toj tchwinqil, b'a'nxa nyakula kb'ajil tu'n q'aq', noqtzin tu'ntzjo ikytzi'n tze'nku jun xjal, aj tetz rinin toj tja. O'kx kkletil, me metzi'n tkyaqil at te, b'e'x kb'ajil tu'n q'aq'.

¹⁶¿Ma mitzin b'i'n kyu'n, ayi'y toj Ttanim Dios, qa o chi oka te tja, ex qa antza najle T-xew qMan toj kyanmi'n?⁹

¹⁷Qa at jun kyxola xkub' yuch'in te' tja Dios lo, ax Dios k'wel yuch'inte. Qu'n atzi'n tja Dios, ayexa, ex il ti'j tu'n tok te xjanxix.

¹⁸Mix a'l jun kub' sb'u'n te tib'. Qu'n qa at jun nkub' tb'isin qa tz'aqle ti'j tkyaqil nab'l te twutz tx'otx', b'a'ntla tu'n tok tq'o'n tib' nyakutlaj nti' t'nab'l, tu'ntzintla tok te jun aj nab'l te twutzxix.

¹⁹Qu'n atzi'n aj nab'l ti'l'jo te twutz tx'otx', nti' tajb'in twutz qMan Dios. Qu'n ikytzi'n ntq'ma'n toj Tu'jil Tyol Dios:

Qu'n axte Dios nxi q'o'n kye aj nab'l, tu'n tkub' kyk'lo'n kyib' tu'nxjo kynab'l, a tb'anilx kywutzxjal.⁷

²⁰Ex ikyxjo ntq'ma'n juntl majl kyjalu'n: Qu'n axte Dios ojtzqilte kyximjo aj nab'l, qa nti'x tajb'in.⁵

²¹Tu'npetzi'n, mix a'l jun kye' tu'n tjaw tnimin tib' toj tb'i' jun xjal. Qu'n tkyaqiljo lu'n at tajb'in te kye'y. ²²Ex qa ayi'n, ex qa a Apolos, ex qa a Cefas, ex tkyaqiljo twutz tx'otx', ex qa chwinqil, ex qa kyimin, ex qa a at ja'lin, ex qa a tzul kanin; tkyaqil at tajb'in te kye'y. ²³Ex ayetzin kye tu'n kyajb'i'n te Crist, tze'nku te Crist n-ajb'in te qMan Dios.

Wen tu'n qmutxin qib' twutz Dios ex qxolx

4 ¹Tu'npetzi'n, qo kyq'onka tze'nku jun mojl te Crist, a oqxenilte qe'y, tu'n t-xi qq'ma'nji'y Tyol, a noq ewintaq ojtxe. ²Ikytzi'n, alkye kxel tziyinte jun oqxenj, il ti'j tu'n tkub' tye'k'in qa at tq'uq'bil k'u'jb'aj ti'j. ³Lu'tzi'n ayi'n nti' ch'in nkub' nb'isi'n qa nchi yolb'i'n wi'ja, qa b'a'n nb'ant wu'n mo minaj, expela qa aye kawil twutz tx'otx' nchi yolb'in wi'ja. Qu'n nixpe ayin we' nti' ch'in nkub' nb'isi'n ti'l'jo ikyxjo. ⁴Te we'y, b'a'n waq'nb'in, me nya tu'njo lu'n, kchin elili'y wen twutz Dios. Qu'n o'kx te Dios lol we'y, qa b'a'n nte'n mo minaj.⁷ ⁵Tu'npetzi'n, mi kub' kyq'ma'n jun kyyola wi'ja mo ti'j nb'inchb'in, a

⁹ 3:6 Kyb'i. 18:4-11. ^p 3:6 Kyb'i. 18:24-28. ^q 3:16 1Co. 6:19; 2Co. 6:16. ^r 3:19 Job 5:13. ^s 3:20 Sal. 94:11. ^t 4:4 1Jn. 3:19-21.

na'mxmaq tul tq'ijil; qala' kyyo'nkuy
ajxi tul qAjaw. Qu'n o'lx te kq'malte qa
wen mo minaj, qu'n a k'wel q'onte tqan
q'ijil tkyaqiljo ewintaq toj qxopin, ex
k'wel yek'in te' tkyaqil t-xilin t-ximb'itz
kyanminxjal. Qu'n teyilex junjun
ktzajil tk'mo'n nimsb'ilte tu'n Dios, qa
wen tb'inchb'in; ex qa nya wen, ktzajil
tk'mo'n jun chojb'ilte nya wen.

⁶Ayi'y werman, ma tz'ok qq'o'n qib'a
tuk'a Apolos te jun yek'b'il, tu'n tajb'in
kye'y, ex tu'n mi chi xi lipeyi'y ti'l juntl
xnaq'tzb'il ti'l Tyol Dios, a kyij tz'ib'ti te
jun majx, ex tu'n mi kub' kyq'ma'n, qa
nimxixtl toklin jun taq'nil qMan Dios
tze'nku juntl. Qu'n noq tu'n tpajjo ikyjo,
njaw kynimsin kyib'a jun tuk'a juntl.
⁷¿Ma atzin te' nimxix toklin tze'nqe'
txqantl? ¿Ma nyatzin ax qMan Diostz
ma tzaj q'o'nte tkyaqilxjo at te'y? Ex
qa ma tzaj tq'o'n te'y, ¿Tiqu'niltz njaw
tnimsin tib'a, nyakuj tu'n x tib'xa ma
jyeta tkyaqil?

⁸Qu'n toj kywutza, nyakuj nti' atx
taj kye'y. Qu'n ma chi noja ex ma chi
q'inimixa. Ex ma tz'ok kyq'o'n kyib'a
tze'n jun kawil, ex ma qo kyij kyq'o'n
kyi'jb'inx'i'y. Tb'anilxitle ikyjo, me
na'mx tkanin tq'ijiljo anetzi'n. Qu'n
noqit ikyjo, ajinqotla'y nqo kawin
kyuk'i'y. ⁹Qu'n toj nwutza, a awo'y
tsanjil Jesús, ma qo kyij tq'o'n Dios te
nyakuj nti' qajb'in, tze'nku jun ileq', a o
b'ant ti'l tu'n tkub' b'yet. Ma qo okxa te
jun kyka'yb'il tkyaqil tch'iysb'in Dios ti'l
qmutxb'il qib'a; kywutz angel ex kywutz
kykyaqilxjal tzalu'n twutz tx'otx'.

¹⁰Qu'n ma qo oka toj kywutza nyakuj
nti' qnab'la, ex nti' qipi'n toj ch'in tal
qaq'i'n toj tb'i Crist. Qalatzin kye, ma
tz'ok kyq'o'n kyib'a twutz Crist, manyor
xtijx ex nim kyipi'n wen. Qu'n ma kub'
kynimi'n kyib'a kyxola; me atzin qe', ma
qo el kyiky'i'n. ¹¹Ex ikyxjo ja'lin, noq
tu'n tpajjo aq'untl, tzunx n-iky'x wa'yaj
ex k'waj qu'n. Ex nti'x ch'in qxb'ali'n tok.
Ex ma qo ok b'yo'n kyu'nxjal, ex nti'x
jun qja'y qekuy. ¹²Nqo aq'ni'n kujxix

wen, tu'n tkanb'itjo telix qq'ija. ⁴Aj
kyqanb'inxjal qi'ja, nqo qanin tky'iwb'il
qMan kyib'aj; ex kukx ntzaj yajb'iljo
qi'ja, me kukx n-iky'xi' qu'n; ¹³ex cheb'e
nxi qtzag'wi'n, tze'nku nchi yob'in nya
wen qi'ja. Ex ikyxjo ja'lin, ikytzin ma qo
okeji'y kywutzxjal, tze'nku jun ti', a nti'x
tajb'in, noq tu'n t-xi xoyit toj tz'is.

¹⁴Ma kub' ntz'ib'inji'y lu'n, nya tu'n
kyjaw tx'ixwi'y, qala' te jun onb'il wu'n
te kye'y, qu'n cheb'e k'u'ljinqi'y wu'n
tze'nqekux nk'wala. ¹⁵Exla qa at lajaj
mil xjal xnaq'tzil kye'y ti'l Crist, me
ayin we' tze'nku kytati'y, qu'n tu'n
Tb'anil Tqanil kolb'il xi nq'ma'n kye'y,
ma chi itz'ji'y toj kynimb'ila ti'l Crist,
a Jesús. ¹⁶Tu'npetzi'n, nchin kub'sin
nwutza kye'y tu'n tok kyka'yi'n wi'ja,
ex tu'n tkub' kyb'inchi'n tze'nku nb'ant
wu'n, tze'nku jun tal k'wal ti'l ttata. ¹⁷Tu'npetzi'n,
xi nchq'o'n Timotey
kyuk'i'y, tu'n ttzaj tna'n kye'y tze'n nchin
b'eti'y toj nnimb'ila ti'l Crist, a Jesús, ex
tze'n x nxi nxnaq'tzi'n toj tkyaqil Ttanim
Dios, qu'n kukx njapi'n tu'n Timotey
twutz qAjaw, ex k'u'ljinixix wu'n nyakuj
nk'wala.

¹⁸Atla junjun kyxola njaw tnimsin
tib', qu'n nkub' kyximin qa at nxob'ila
tu'n nxi'y lol kye'y. ¹⁹Me qa ikykutaq taj
qMan Diosjo, liwey chin kani'n kyuk'i'y,
ex antza k-elile nniky'a te, tze'ntzin
nb'ant kyu'n nimsil kyib', ex nya noq
tuk'a kyyol a nkyq'ma'n. ²⁰Qu'n a t-xilin
Tkawb'il Dios, nya noq qtzi, qala' il
ti'l tu'n tyek'in qa at tipin Dios quk'a.
²¹Kyajsintz kyib'a. ¿Ankye kyaja? Chin
xela q'ol kawb'il kujxix kyib'aja, qa mi
xin kub' kynimi'n, ikyxjo tze'nku jun
tata kyuk'a tk'wal. Me qa ma chin kub'
kynimi'n, chin xela tuk'a nim nk'u'ja
kyi'ja ex tuk'a jun yol b'unin wen.

Jun kawb'il tib'aj jun aj pajil

5 ¹Atzin ja'lin, o tz'el tqanil qa at
jun aj pajil kyxola, a ma tz'ok
t-xu'ljin tkab' tnana. A il lu'n manyor
tz'ilix; mipe nb'ant kyu'n nya nimilqe. ²

⁴4:12 Kyb'i. 18:3. ⁵4:16 1Co. 11:1; Fil. 3:17. ⁶5:1 Deu. 22:30.

²Majqexpe kye', nchi tzalaj, ex njaw kynimin kyib'a ti'ljjo ikyjo. ¿Nyapetla ma tzaj kyb'isa tu'n ikyjo? ¿Ex matla tz'ex kylajo'n kyxola? ³Werman, twutzx nti'qi'n kyuk'iy, me nimxix nchin ximi'n kyij'a, nyakutlaj inti'n kyxola. Ex o kub' nximi'n twutz qAjaw Jesucrist, ti' tu'n tb'ant ti'ljjo a nkub' tb'inchinjo lu'n: ⁴Aj tok kychmo'n kyib'a toj tb'i qAjaw Jesús, ex ktenb'il tipin qAjaw kyuk'iy, ex nxi nq'o'n nyola te kujsilte, nyakuxitlaj ajinqi'n kchin tenb'il kyuk'iy, ⁵tu'n tex kyalajonji'y ichin lu'n, tu'n t-xi' juntl majl kyxol nya nimil, ja' nkawin tajaw il, tu'n tky'ixb'ajtzo t-xmilil, tu'n tajtz ti'lj tanmin, ex tu'n tklet te jun majx, aj tul tq'ijil qAjaw.

⁶Nya b'a'n tu'n tjaw kynimin kyib'a ti'ljjo nb'aj kyxola. ¿Ma mitzin b'i'n kyu'n, qa at jun kyxola tzunx nb'et toj il, b'e'x kchi xel lipe txqantl ti'lj? Qu'n ikytzi'n tze'nku ch'in ttx'amsb'il tq'otjil pan noq tal ky'i'n, me b'e'x n-el tx'amix txqankux q'otj tu'n. Atzin tx'amsb'il jun yek'b'il te il toj tchwinqil jun xjal.^x ⁷Tu'nnpetzi'n, kypa'milji'y xjal kyxola anetzi'n, tu'n kyoka tz'aqle tze'nku ak'aj tq'otjil pan nti' tx'amsb'il toj, qu'n ikytzi'n kytenji'y ja'l'in tu'n Jesucrist. Ojtxe, tze'n nkub' iky'sittaq nintz q'ij te Xjan Q'ij, iltaq ti'lj tu'n tkub' kyb'yo'n aj Israel jun tal tal rit, tu'n tok te kyxel, ex tu'n kyklet tu'n tchky'el.^y Me atzin ja'l'in, ate Crist o kyim te qxel tze'nku jun tal tal rit, tu'n qklet te jun majx. ⁸Tu'nnpetzi'n, qo iky'sin nintz q'ij te Xjan Q'ij ja'l'in, me nya tze'nku ojtxe tuk'a ch'in pan nti' tx'amsb'il toj;^z qala' tuk'a qanmin txjo'nxix wen te tkyaqil il ex te tkyaqil nya b'a'n, tu'n qok tz'aqlexix toj qchwinqil ex twutzxix qyol.

⁹Tojjo juntl wu'ja, xi nq'ma'n tu'n mina tz'ok kymujb'ina kyib'a kyuk'a aj ky'a'jil, ¹⁰me ex nya nxi nq'ma'n, tu'n tel kypa'n kyib'a te jun majx kyij'jo nya nimilqe, aye' ikyx kyten: Tze'nku aj ky'a'jil, aye' tzunx n-el kyanmin ti'lj tkyaqil, ex aye' ileq'qe, ex aye' nchi

k'ulin kywutzjo twutzb'iyil. Qu'n noqit ikytzjo, ilitla ti'lj tu'n kyiky'a twutzjo tx'otx'. ¹¹Qala' a weji'y nxi nq'ma'n, tu'n mi tz'oka kymujb'in kyib'a tuk'a jun, a ntq'ma'n qa nimil, me qa nky'a'jin, mo qa n-el kyanmin ti'lj txqan ti', mo qa nk'ulin kywutzjo twutzb'iyil, mo qa iqil yolj, mo qa tx'ujtinelj, mo qa ileq'lj. Mixpe tu'n t-xi kytzyu'n jun kywa'y tuk'a xjal ikyjo. ¹²Qu'n nti' wokli'n tu'n nkawi'n kyij' xjal, a nya nimilqe; o'kx te Dios kkawil kyij'. Me atzin kye' toj Ttanim Dios, b'a'n tu'n kykawin te kyib'a kyxolxa, ayi'y nimilqi'y, ti'ljjo kyb'inchb'i'n. ¹³Tu'nnpetzi'n, kyimitzji'y aj il kyxola.

Nya wen tu'n qxi' jstisil kyuk'a nimil

6 ¹Ex atx juntl o nb'i'y kyij'a: ¿Tze'n qa at jun ti' saj kyxola, liweyxix nche'xa chiky'b'il kyib'a kywutzjo kawil, nya nimilqe? ¿Tiqu'n nya kywutzjo nimilqe? ²¿Ma mitzin b'i'n kyu'n, qa aye nimil kchi kawil kyij'jo xjal nya nimilqe tkyaqil twutz tx'otx'? Exsin qa ikytzjo, ¿Ma nti'tzin kyetza kynab'l, tu'n kynik'etjo junjun ti', a noq ch'in t-xilin? ³¿Ma mitzin b'i'n kyu'n qa aye nimil kchi kawil kyij' angel? ¿Yajtzila te' junjun tal ti' tzalu'n twutz tx'otx'? ⁴Tu'nnpetzi'n, qa at kyq'oja kyxola ti'lj junjun ti' tzalu'n twutz tx'otx', ¿Tiqu'n'il nchi ok kyq'o'nji'y nya nimil te kawil kye'y? Qu'n nti' kye kyoklin toj Ttanim Dios. ⁵Nxi nq'ma'nji'y lu'n kye'y tu'n kytzaj tx'ixwe ch'in tu'n, qu'n ¿Ma mixpela a'l jun kye' at ch'in ttab'l tu'n tsk'et tumil jun ti' kyxolxa, ayi'y nimilqi'y? ⁶Ex nya noq nchi b'aj ja jyo'n q'oj kyxolxa, qala' ex liweyxix nche'xa chiky'b'il kyib'a kywutzjo kawil nya nimilqe. ¿Ma mixsin a'l jun kyxola, a ayi'y nyakuj aj nab'lqi'y, tuk'axpetla jun, a at ch'in ttab'l tu'n tnik'etjo jun ti' kyxoljo nimil?

⁷Ex noq ti'ljjo kyjoyb'i'n q'oja kyxolili'y, n-el tniky'tzajil qa ma kub' kyij'a tu'n nya b'a'n. ¿Ma nyapetzintla

^x5:6 Gal. 5:9. ^y5:7 Ex. 12:5. ^z5:8 Ex. 13:7; Deu. 16:3.

b'a'n tu'n tiky'x ch'in nya b'a'n kyu'n, a n-ok b'inchin kyi'ja, ex tu'n tiky'x elq'b'in kyu'n? ⁸Qala' ayex kye' nchi b'aj jaw b'inchinte noq ti'chaqku ti' kyxolxa, mo nchi b'aj elq'i'n.

⁹¿Ma mitzin b'i'n kyu'n qa aye' xjal b'inchil ilqe, nti' kyoklin toj Tkawb'il Dios? Mitzin txi kyq'o'n sb'ub'l kyib'a, qu'n tkyaqiljo xjal lo nti' kyoklin toj Tkawb'il Dios: Jni' aj pajil, ex aj k'ulil kywutzjo twutzb'iyil, ex aye n-el kyi'ljin mejeb'lin, ex jni' ichin, a n-ok kyq'o'n kyib' te qya, noq tu'n kyky'a'jin ichin tuk'a ichin; ¹⁰exqetzi'n ileq', exqetzi'n npon kyk'u'j ti'j nimku ti', exqetzi'n tx'ujtinel, ex xo'l yol, ex jni' sb'ul.

¹¹Ikytaqtzin tten junjun kyeji'y ojtxe. Me atzin ja'lin, ma chi txjeta toj tkyaqiljo lo, ex ma chi el pa'n tu'n Dios, tu'n tsaqix kychwinqila, ex ma chi oka tz'aqle twutz Dios toj tb'i qAjaw Jesucrist, tu'n Xewb'aj Xjan.

Nya wen tu'n qky'a'jin

¹²Ikytzin tze'nku nkyq'ma'n: Tzaqpi'nqo tu'n tkub' qb'inchin noq alkyex qaj. Me te we'y, nya tkyaqil at tajb'in. Ex qa tzaqpi'nqo tu'n tkub' qb'inchin noq alkyex qaj, me nlay txi nq'o'n wib'a tu'n tkub' wi'ja tu'n tajb'il nxmilila. ¹³Qalatzin kye', qa aj ttzaj tqanin kyxmilila juntl qya, ikynajla kye toj kywutz, tze'nku aj ttzaj tqanin kyk'u'ja ch'in twa; ex b'a'n tu'n t-xi kyq'o'n kyib'a tze'nku kyaja, ex akula tzaj kyq'ma'n te kolb'il kyib'a, ¿Ma nyatzin n-okin qwa te qk'u'j, ex atzin qk'u'j tzaj tq'o'n Dios te k'u'b'l qwa? Me aye lu'n kchi b'ajil kykab'il tu'n Dios. Me nya ikyxjo tuk'a qxmilil. Qu'n nlay tz'okjo qxmilil te ky'a'jil, qala' te qAjaw, ex a qAjaw ky'iwlilte qxmilil. ¹⁴Qu'n ikytzi'n tze'nku xjaw anq'in t-xmilil qAjaw tu'n Dios, exsin ikyxjo qe, kjawil anq'in qxmilil, tu'n tipin. ¹⁵¿Ma nyapela b'i'n kyu'n qa ajo qxmilil ma tz'ok te jun tnej t-xmilil Crist? ¿Ma akutzin tz'el wi'nji'y jun tnej t-xmilil

Crist, tu'n tok mujb'it tuk'a jun ky'a'jil? Nti'x tumil ikyjo. ¹⁶¿Ma nyapela b'i'n kyu'n, qa ma tz'ok meje jun ichin tuk'a jun qya aj ky'a'jil, kykab'il kchi okil junx kyxmilil? Qu'n ikytzi'n ntq'ma'n Tu'jil Tyol Dios kyjalu'n: Toj nwutza, chi Diosjo, aye kab'e nchi ok meje, junxch'in kyxmililch. ^b

¹⁷Exsin ikyxjo, qa at jun xjal s-ok tmujb'in tib' tuk'a qAjaw, b'e'x k-okil junxch'in kyanmin tuk'a.

¹⁸Tu'npetzi'n, ku kyel oqa te' jni' ky'a'jin. Nxi kyq'ma'n qa tkyaqil kyila, mi nchi b'inchin mib'in kyi'ja. Me mina werman, qu'n tkyaqiljo il nb'inchin mib'in qi'lj, ex a xjal nb'inchin ky'a'jin, nb'inchin il ti'jx t-xmilil. ¹⁹¿Ma nyatzin b'i'n kyu'n, qa a kyxmilila o tz'ok te tnajb'il Xewb'aj Xjan, a o tzaj tq'o'n Dios toj kyanmi'n? ^cTu'npetzi'n, nyaqe kye' tajawjo kyxmilila, qala' a Dios. ²⁰Qu'n o chi laq'eta tu'n tchky'el Jesucrist. Tu'npetzi'n, chi nimsi'n tb'i Dios tuk'a kyxmilila.

Jun tumil ti'jjo mejeb'lin

7 ¹Atzin ja'lin, kxel ntzaq'winji'y kyxjelb'itza, a saj kytz'ib'i'n we'y: Tnejil, nkyq'ma'n qa b'antla tu'n mi jyone ichin t-xu'jil. ²Me kxel nq'ma'n, qa noq tu'n tpajjo nimku ky'a'jin, wenitla tu'n tjetet te ichin t-xu'jil, ex ikyxjo te qya, il ti'j tu'n tjetet tchmil teku. ³Exsin nya b'a'antz tu'n tkub' ttzyu'n ichin tib' te t-xu'jil, ex ikyx te qya, nya wen tu'n tkub' ttzyu'n tib' te tchmil. ⁴Qu'n nti' teqya toklin ti'jx t-xmilil, qala' a tchmil. Ex ikyxjo te ichin, nti' toklin ti'jx t-xmilil, qala' a t-xu'jil. ⁵Tu'npetzi'n, mi kub' kyxk'a'ya'in kyib'a jun te juntl, b'ape' qa ma b'ant ti'j kyu'n, tu'n tkyij kytzaqpi'n kyib'a jun jte' q'ij noq tu'n kyokkuy toj na'j Dios, qa kyajtaqkuy ikyjo. Aj kyjapin b'ajjo q'ij anetzi'n, liwey chi meltz'aj jun majla, tze'nkuxtaq kyte'n, qu'n qa mina, noq chi kub' tz'aqa toj ky'a'jin tu'n tajaw il. ⁶Nxi nq'ma'nji'y tumil lo kye'y, me nya ilxix ti'j tu'n tb'ant-xix ikyjo. Qa wentaqku te kye'y

^a6:12 1Co. 10:23. ^b6:16 Gen. 2:24. ^c6:19 1Co. 3:16; 2Co. 6:16.

tu'n tkub' kypa'n kyib'a jun jte'b'in q'ij, b'a'n; me qa mina, ex b'a'n.

⁷Wajatlá we' tu'n kyoka tze'nku we'. Me ate Dios ma tzaj q'o'nte toklin junjun, tze'nku taj, qa te mejeb'lin mo minaj.

⁸Atzin ja'lin kxel nq'ma'n kyejo ichin, a o kyim kyxu'jil, exqetzi'n qya, a o kyim kychmil: B'a'ntla tu'n mi chi mejeyitl tze'nku we'. ⁹Me qa nlay b'ant kyua'n ikyjo, b'a'n tu'n kymeje, qu'n ex tb'anilx te' tu'n kymeje, tze'nkul te' tu'n kyxi' toj najin tu'n tpaj tajb'il kyxmilil.

¹⁰Me ayetzi'n nimil, a o chi meje, kxel nq'ma'n kye' qya, tu'n mi kyij kytzaqpi'n kychmil. Qu'n atzi'n nuk'b'il lo, nya wu'n, qala' tu'n qAjaw. ¹¹Me qa akutaq xkub' tpa'n qya tib' tuk'a tchmil, ma kyijkux ikyjo. Nlay b'antl tu'n tmeje jun majl tuk'a juntl ichin; qala' ilx ti'j tu'n tmeltz'aj tuk'a tchmil. Ex ikyqexjo chmilb'aj, ex nya b'a'n tu'n tkyij kytzaqpi'n kyxu'jil.^d

¹²Me ayetzi'n, a mujleqe tuk'a jun nya nimil, mix yoline qAjaw Jesús ti'l'jjo lo; qala' ayi'n kchin xel q'ma'nte: Qa at jun nimil, a nya nimil t-xu'jil, me qa tajqya tu'n tnajan tuk'a, mi kub' tpa'n tib'. ¹³Ex ikyxjo qa at jun qya nimil, me nya nimil tchmil, me qa tajjo ichin tu'n tnajan tuk'a, ex mi kub' tpa'n tib'. ¹⁴Qu'n atzin ichin, nya nimil, ma tz'el pa'n tu'n Dios, b'alaqa tu'n tnimin noq tu'n t-xu'jil. Ex atzin qya, nya nimil, ma tz'el pa'n tu'n Dios, b'alaqa tu'n tnimin tu'n tchmil. Qu'n qa ma kub' kypa'n kyib', b'alaqa ayejo kyal, nlay tz'el kyniky' te qAjaw. Me qa kukx nchi najan junx, at amb'il tu'n kynimin, ex tu'n kyok te xjan twutz qMan. ¹⁵Me qa a chmilb'aj mo qa xu'jlb'aj, a nya nimil, nlab'te tu'n tkub' tpa'n tib' tuk'a nimil, mala kub' kypa'nkuxtaq kyib'tz. Qu'n at te nimil tzaqpi'b' toj jun il tze'nku lo qu'n ma qo txokle tu'n Dios, tu'n qanq'in tuk'a jun nuk'b'il toj qchwinqil. ¹⁶Nkub' ntz'ib'i'nji'y lu'n, qu'n ¿Ma b'i'ntzin tu'n, ay qya, qa aku kletjo tchmila tu'njo yek'b'il tu'n? Ex ay, ichin, ¿Ma b'i'ntzin

tu'n, qa aku kletjo t-xu'jila tu'njo yek'b'il tu'n?

¹⁷Tze'nchaqxla taj junjuntz tu'n tajb'in, me il ti'j tu'n tajb'in tze'nkuxjo toklin ma tzaj tq'o'n qAjaw, tej ttxoklajt tu'n Dios, tej tnimin. Qu'n atzin nuk'b'iljo lo, nxi nq'ma'n kyojile kykyaqil ch'uq Ttanim Dios. ¹⁸Qa at jun otaq tz'ok techil kyua'n xjal ti'j tchib'jil tej tnimin, b'a'n tu'n tkyij ten ikyjo; ex qa at juntl nya tok techil, ex b'a'n. Nya il ti'j tu'n tok techil ja'lin. ¹⁹Qu'n nti' toklin ja'lin qa tok qechil mo minaj, qala' ate at tokli'n, a k'wel qb'inchin tze'nku tajb'il Dios. ²⁰Teyilex junjun i tkyij tze'nkuxtaqjo tten, tej txoklajt tu'n Dios. ²¹Tu'npetzi'n, qa k'ayintaq tib'a tu'n toka te aq'nitl te jun majx kyuk'axjal, tej tnimi'n Tb'anil Tqanil, mi jaw b'isi'n tu'n ikyjo, qu'n junx kyoklinxjal twutz Dios, qa noq aq'nitl mo tajaw aq'untlqej. Me qa at amb'il tu'n ttzaqpaj tojjo lo, b'a'n tu'n tok tq'o'n tilil. ²²Qu'n qa at jun nimil, a otaq tz'ok te aq'nitl te jun majx kyuk'axjal, tej ttxoklajt tu'n qAjaw, exla qa aq'nitl, me atzi'n ja'lin tej tnimin, ma tzaqpaj tu'n tajb'in toj taq'in qAjaw. Ex ikyxjo, qa tzaqpi'ntaq jun xjal, tej ttxoklajt, atzi'n ja'lin ma tz'ok te aq'nitl te jun majx te Crist. Qu'n junx kyoklin kykab'ilx twutz Dios. ²³Qu'n ma chi laq'eta tu'n Dios tu'n jun chojb'ilte wiyilxix, a tchky'el Jesucrist. Tu'npetzi'n, nya wen tu'n t-xi kyk'ayin kyib'a te aq'nitl te jun majx kyexjal. ²⁴Ikytintzjo erman, teyilex junjun tu'n twe' toj tnimb'il tze'nkuxjo toklin ma tzaj tq'o'n qMan Dios.

²⁵Atzin ja'lin, ti'l'jjo mejeb'lin kye na'mx kymeje, nti' jun yol ntq'ma'n qAjaw ti'l'jjo lo. Me kxel nq'ma'n jun nyola, ex b'a'n tu'n tqe kyk'u'ja ti'j, noq tu'n tq'aq'b'il tk'u'j qMan Dios wi'ja. ²⁶Toj nwutza, noq tu'n tpajjo tq'ijil ja'lin, nimxix niky'x qu'n, tu'n tpajjo qnimb'il, b'a'ntla tu'n tkyij jun xjal tze'nkuxjo tten. ²⁷Qa at t-xu'jil, mi kyij ttzaqpi'n; ex qa nti', mi tzaj tjyo'n. ²⁸Me qa ma knet

^d7:11 Mt. 5:32; 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18.

t-xu'jila, nti' tila ti'lj; ex qa jun txin ma knet tchmil, nti' til ti'lj. Me qatzin qa ma chi meje, ok kchi okil jitz'le toj nimku ti' tzalu'n twutz tx'otx'. Tu'npetzi'n, wajatla'y tu'n mi tziky'xi tkyaqiljo lo kyu'n.

²⁹Erman, atzin waji'y tu'n t-xi nq'ma'n kyjalu'n: Aye at kyxu'jil, b'a'n tu'n tok kyq'o'n tilil tu'n kyaq'nin toj taq'in qAjaw, ex nya o'kx tu'n kyximin ti'ljjo qya, qu'n ch'ix tjapin b'aj tq'ijil tzalu'n twutz tx'otx', ex nimkul atx tu'n tb'ant. ³⁰Ikytzi'n aye nchi b'isin, ex aye nchi tzalaj, ex aye at ch'in kypwaq, mitla txi kyq'o'n amb'il tu'n tmaqsetjo taq'in Dios tu'n ikyjo. ³¹Ayetzi'n n-ok tilil kyu'n, tu'n kykanb'in tkyaqil twutz tx'otx', tu'n mi kub'e kyil'j tu'n, nyakuxtlaj nti' at kye. Qu'n tkyaqiljo n-ok qka'yin tzalu'n twutz tx'otx', kyja' tb'aj. ³²Tu'npetzi'n, wajatla'y tu'n tok kyq'o'n tilil tu'n kyaq'nin toj taq'in qAjaw, ex nya o'kx tu'n tok naj kynab'la ti'ljjo twutz tx'otx'. Ikytzi'n tze'nku jun ichin nti' t-xu'jil, o'kx nximin ti'lj tze'n tu'n ttzalaj Dios ti'lj. ³³Me atzin te' ichin at t-xu'jil, kab'e ja nb'isine, qu'n ex il ti'lj tu'n tb'isin ti'ljjo te twutz tx'otx', tu'ntzin ttzalaj t-xu'jil ti'lj. ³⁴Ex ikyqexjo nana, aye' nti' kychmil, exqetzi'n jni' txin, aye' na'mx kymeje, i tok tilil kyu'n tu'n kyok tz'aqle twutz Dios tuk'a kyanmin ex tuk'a kyxmilil. Me ante o meje, tok tilil tu'n ti'ljjo te twutz tx'otx', tu'n ttzalaj tchmil ti'lj. ³⁵Nxi nq'manjil'y lu'n, nya tu'n mi chi meje'yil, qala' tu'n kyanq'i'n tze'nku taj Dios, ex tu'n tok tilil kyu'n ti'lj taq'in qAjaw tuk'a tkyaqil kyk'u'ja.

³⁶Ex qa at jun q'a ma kub' t-ximin tu'n tmeje tuk'a ja' ma yoline, ex qa ma japin tab'q'e ja' tu'n tmejeje, ex qa ma kub' t-ximin qa axix b'a'n, nti' tky'i tu'n tmeje, qu'n nya iljo ikyjo. ³⁷Ex qa at juntl nkub' t-ximin qa nya wen tu'n tmeje, ex qa ax t-ximjo twutz Dios, ex nya noq nxi lipe ti'lj tyol juntl, qala' tuk'a tkyaqil tk'u'j, ex b'a'n tu'n mi mejeje. ³⁸Tu'npetzi'n, qa ma tz'ok meje tuk'a ja' ma yoline, b'a'n

kb'antil tu'n ikyjo. Ex qa mi xjaw meje tuk'a, tb'anilixix ikyjo.

³⁹Atzin ja'lin, tu'n tjapin b'aj nyola lo ti'ljjo mejeb'lin, kxel nq'ma'nji'y lu'n: Atzi'n qya nimil, qa mujlek tuk'a tchmil, il ti'lj tu'n tnajan tuk'a, a itz'xtaqjo tchmil. Me qatzin ma kyimjo tchmil, tzaqpi'n tejo qya, tu'n tok meje tze'nkuxjo taj tuk'a juntl tchmil, a nimil. ⁴⁰Me toj nzwutza, tb'anilixitla noqit aku kyij kukxjo, tu'n mi mejeje. Ex atzin nyola lo, nya noq wekuy, qala' tu'n Xewb'aj Xjan toj wanmi'n.

Ajo chib'j, a nxi q'oyit kywutzjo kywutzb'iyil dios

8 ¹Atzin ja'lin, tzaj kytz'ib'i'n we'y ti'lj qa wen tu'n kychyo'n tchib'jil alu'mj, a kub' b'yo'n toj kyb'i kywutzb'iyil dios. Kxel nq'ma'n jun tumil te nuk'b'il kye'y. Twutzx kye kyu'n qa qkyaqilx at qnab'l tib'ajjo lu'n. Me a kynab'la lo, a nchi nimsin kyib'a tuk'a; nya toj tumil ta'ye. Me metzin tetz tumil, tu'n tten jun qk'u'jb'il qib' qxolile, tu'n qch'iy, tze'nku taj Dios. ²A q'uqlek tk'u'j ti'ljjo a n-el tniky' te, nya tumil ta'ye tnab'l twutz Dios. ³Me metzin te', a n-ok k'u'jlin kye txqantl, apente toj tumil ta'ye tnab'ljo.

⁴Atzin tumil ti'ljjo chib'j kub'nin kywutz twutzb'iyil nti' tajb'in, qu'n ayetzi'n twutzb'iyil nti' kyoklin tzalu'n twutz tx'otx', qu'n nti' juntl te Dios, qala' o'kxjo jun, a ojtzqi'n qu'n. ⁵Twutzx tetz qa toj kywutzxjal, ila'ku dios twutz tx'otx', ex toj kya'j, qu'n ila' kyb'aj dios kye xjal ex ila' kyajaw. ⁶Me metzin qetz, nti' juntl dios, qa nya o'kxjo Dios, a qMan, a ttxuyil tkyaqil, ex noq te, ok qo ajb'ila. ⁷Ex junch'inx qAjaw, a Jesucrist,^f a kub' b'inchinte tkyaqil, ex noq tu'n, nqo anq'ine.⁸

⁷Nya tkyaqil nimil qxol, ma tz'el tniky' te lo. Qu'n nkub' kyximin ti'ljjo kyb'inchb'in ojtxe, qa tu'n kychyo'n a tchib'jil alu'mj, a kub'nin kywutzjo kywutzb'iyil dios, nkub' kyximin qa ma

⁸:6 Mal. 2:10; Jn. 1:3; Ro. 11:36; Ef. 4:6. ^f8:6 Jn. 13:13. ⁸8:6 Kyb'i. 17:25; Col. 1:16.

ku'x kyil. ⁸Me twutzx tetz, qa nya tu'n qwa, ma qo ele wen twutz qMan Dios. Qu'n qa ma txi qchyo'n ex qa mina, nti' tajb'injo lo twutz Dios.

⁹Twutzx tetz qa tzaqpi'nqo tu'n t-xi qchyo'n chib'j anetzin. Me kyka'yinktzin kyib'a, tu'n mi jaw tz'aq jun nimil, a na'm twe' wen toj tnimb'il noq tu'n kypaja, aj t-xi kychyo'n. ¹⁰Qu'n aku b'aj ikyjo; qa nxi kychyo'n tchib'jil alu'mj, a otaq kub' kywutzjo kywutzb'iyil toj tja kydiosxjal, exsin qa atkutaq jun nimil nka'yin kyi'ja, a na'mxix twe' toj tnimb'il; exsin qa xkub' tb'inchinkutaq tze'nku' kye', exsin b'alaqa nti'taq b'isin tu'n ikyjo. Me noq tu'n s-ok tka'yin kyi'ja ikyjo, ja xkub'e tz'aqe te jun majx toj il. ¹¹Me tu'npetzin xkyim Crist, tu'n tkletjo a ne'x toj tnimb'il lo, me atzin kye', noq tu'n tpajjo noq ch'in kynab'la, knajile' kyermana te jun majx. ¹²Qu'n qa noq tu'n kypaja, kchi jawile tz'aq kyermana, ma ku'x kyila ikyjo twutz Crist. ¹³Tu'npetzin, qa noq tu'n tpajjo nniky'b'ila, aku kub' tz'aq juntl nimil, b'a'ntz tu'n mi t-xi nniky'b'inji'y chib'j ikyjo, tu'ntzin mina chin oki'y tze'nku jun tze, ja tu'n tja tolpaje jun wermana toj tchwinqil.

Atzin toklin jun tsanjil Jesús

9 ¹Twutzxix kxel nq'ma'n kye'y, qu'n at wokli'n te tsanjil Jesús, ex nchin yoli'n jikyinxix wen ti'j Tyol, ex ma chin tzaqpaja tjaq' kykawb'il tkyaqil xjal. Tze'nku we', ma nliy qAjaw Jesús, ⁱ ex ayeztin kye' xi ok te waq'nb'i'n toj taq'in. ²B'alaqa at junjun nka'min tanmin qa nya tsanjil Jesúsqi'n. Me metzin kye', b'i'n kye' kyu'n, aj qa iky woklinji'y. Qu'n wu'n xi nimini'y, ex atzin yek'b'iljo qa tsanjil Jesúsqi'n.

³Atzin tumiljo wu'n kye'y te kolb'il wib'a kywutzjo nchi yolb'in wi'ja. ⁴Qu'n tu'n tsanjil Jesúsqi'n, il ti'j tu'n ttzaj kyq'o'n nwa'y ex nk'wa'y. ⁵Ex at wokli'n tu'n tok lipe jun nxu'jila wi'ja, a nimil, tze'nku te Pegr ex kye' txqantl tsanjil,

exqetzi'n titz'in qAjaw. ⁶¿Tze'ntzin ch'in kye toj kywutz? ¿Ma o'kqoxsin qe' tuk'a Bernabé nti' qokli'n ti'j jun chojb'il twi' qk'u'ja ti'ljo aq'untl nb'ant qu'n, tze'nku kye txqantl?

⁷Twutzx at qe' qoklin, tze'nku jun xol q'aq' at toklin ti'j twi' tk'u'j; ex tze'nku jun kjol, aj tb'aj aq'nin; ex tze'nku jun kyik'lel, at toklin tu'n tk'wa'n ch'in tal timix alu'mj. ⁸Ex mi kub' kyb'isi'n qa noq t-xim jun xjaljo lu'n, ⁹qu'n tz'ib'inl ta'ye toj tkawb'il Moisés ojtxe:

Mi tz'ok tjtz'o'n ttzi waxx, a nwa'b'in triy,
noq tu'n mi jawe ti'nku ch'in twa triy, qu'n lu' nwa'b'in ti'j.^j

Atzin n-ele lu'n nya o'kxsa nyoline kyi'j alu'mj. ¹⁰Qala' nyolin qil'j, qu'n b'i'n qu'n qa jun kjol exsin jun wa'b'il triy q'uqle tk'u'j ti'j tawal, tu'n tjaw, qu'n atzin chojb'il te'. ¹¹Ikyxsin qe', ma kux qawin jun awal toj kyanmi'n, a Tyol qMan Dios. Exla at ch'in qoklintza, tu'n ttzaj kyq'o'n ch'in qe'y, qu'n loqo'y nqo aq'nin kyxola. ^k ¹²Qa at kyoklin junjuntl ti'ljo ikyjo, ¿Yajtzila' qetza?

Me mina nkub' qb'inchin qe' ikyjo. Qu'n loqotzi'n, ma qo jawil qitj tzma tzalu'n, me qil qib'xa, qu'n tu'ntzin mix a'l jun jaw yolb'in qil'ja, qa noq tu'n qkanb'in pwaq ti'j Tb'anil Tqanil ti'j Crist.

¹³Qu'n b'i'n kye' kyu'n, qa aye aq'nil toj tnejil ja te kynab'l' aj Judiy Dios, at kyoklin ti'ljo jni' oyaj, a nxi kyq'o'n aj Judiy twutz Dios. Ex ikyjo aye' nchi kub' b'yo'nte alu'mj te chojb'il kyilxjal, ex attaq kyoklin tu'n kychyo'n ti'ljo tchib'jil alu'mj. ^l ¹⁴Ikytzin tumiljo xkyij tq'ma'n qAjaw Jesús, qa ayejo, a yolil Tb'anil Tqanil kolb'il, ex at kyoklin ti'j jun onb'il, qu'n tu'n a kyaq'i'n. ^m

¹⁵Me tze'nku we', nti' nchin qani'n kye'y, tu'n ttzaj kyq'o'nji'y onb'il we'y. Ex nya ma txi ntz'ib'in weji'y lu'n kye'y, a tu'n t-xi kyxikyb'in tu'n ttzaj kyq'o'n onb'il we'. B'a'ntla qa wen tu'n nkyim we', tze'nku a tu'n ttzaj ntzyu'nji'y onb'il

^h 8:12 Mt. 25:45. ⁱ 9:1 Kyb'i. 9:3-6; 1Co. 15:8. ^j 9:9 Deu. 25:4; 1Tim. 5:18. ^k 9:11 Ro. 15:27. ^l 9:13 Deu. 18:1. ^m 9:14 Mt. 10:10; Lc. 10:7.

kye'y. Qu'n tu'n ttzaj ntzyu'nji'y onb'il, ax nyola k'wel t'z'aq wib'aja. ¹⁶Tze'nku we', nya noq tu'n te' yolil Tyol Diosqi'n, kjawil nimsin wib'a; qala' qu'n ilx til'j tu'n tkub' nb'inchinji'y aq'untl, qu'n jun waq'in weji'y ma tzaj tq'o'n Dios.ⁿ Qu'n qa mina xkub' nb'inchin', ktzajil tq'oj Dios wi'ja. ¹⁷Qa ma kub' nb'inchinji'y lu'n a wu'nkuxa, atla jun chojb'il we'. Me nyaxix noq tu'n ikyjo, qu'n ma chin jaw sk'o'n we' tu'n Dios, ex ma tzaj toxqenin Tyol we'y, ex nlay kub' wewi'n, qu'n ilxix til'j tu'n tkub' b'inchit. ¹⁸¿Ti'tzila chojb'il wetza ikyjo toj nwutza? Atzi'n nchin tzalaja tu'n nchin yoli'n ti'l'jo Tb'anil Tqanil kolb'il noq kukxjo, nya loq'aj. Tu'n'petzi'n, mi nchin qani'n jun onb'il til'j, qu'n tu'ntzin mi chi jaw yolb'inxjal wi'ja, qa noq tu'n jun onb'il nchin yolini'y ti'l'j Tyol Dios. Exla qa at we woklin ti'l'j jun onb'il, me mina ntzaj ntzyu'n.

¹⁹Qala' tzaqpi'nqi'n, qu'n mix a'l jun we' onilwe, ex nti' jun xjal aku kawin wi'ja. Me metzin we', ma tz'ok nq'o'n wib'a nyakuj tjaq' kykawb'il tkyaqil, me noq tu'n kynimin tkyaqil xjal wu'n ti'l'j Tb'anil Tqanil. ²⁰Tej x'in b'eta kyxol aj Judiy, ma tz'ok nmujb'in wib'a junx kyuk'a, noq tu'n tok kyb'i'nku wi'ja, ex tu'n t-xi kynimin a Tb'anil Tqanil. Ex tej x'in b'eta kyxoljo kyaj tu'n kyel wen twutz Dios noq tu'n tjapin b'aj ojtxe kawb'il kyu'n, ex ma txi nmujb'in wib'a kyuk'a, me nya tu'n wel wena twutz Dios, qala' noq tu'n tok kyb'i'nku xjal wi'ja, ex tu'n t-xi kyniminku Tb'anil Tqanil. ²¹Ex tej x'in b'eta kyxol aj nya Judiyqe, aye' mina xkub' kyb'inchin tze'nku tz'ib'in toj ojtxe kawb'il, ex ma txi nmujb'in wib'a junx kyuk'a, nyakuj nti' kawb'il wib'aja, noq tu'n tok kyb'i'nku wi'ja, ex tu'n t-xi kyniminku Tb'anil Tqanil. Me mi nxi nq'ma'n tuk'a lo qa ma kub' nb'inchinji'y a nya b'a'n twutz Dios, qu'n nimilqi'n ti'l'j Tkawb'il Crist. ²²Ex tej x'in b'eta kyxol xjal, aye' nti'xix kyoklin kyxoljo nmaq xjal

tzalu'n twutz tx'otx', ma tz'ok nq'o'n wib'a tze'n jun kye, tu'n tok kyb'i'nku wi'ja, ex tu'n t-xi kyniminku Tb'anil Tqanil. Waja tu'n woka tze'nku tkyaqil wiq xjal, noq tu'n tok kyb'i'nku wi'ja, ex tu'n t-xi kyniminku Tb'anil Tqanil kolb'il. ²³Nkub' nb'inchin' tkyaqiljo lu'n, noq tu'n tpaj Tb'anil Tqanil, tu'ntzintla qmujb'in te qib' junx qkyaqilx tjaq' tky'iwb'il Dios.

²⁴Jun tumil wu'n kye'y tu'n tkub' kyb'inchin' tuk'a tkyaqil kyanmi'n toj taq'in qMan Dios, ikyx tze'nku we. Qu'n b'i'n kye' kyu'n, a kyxol txqan xjal, a rinil, tkyaqilx tetz nrinin, me noq junch'in te' nkanb'in chojb'il. Ikytzi'n toj qnimb'il, me il ti'l'j tu'n kykanb'inti'y chojb'il q'o'ntz tu'n Dios toj kya'j. ²⁵Tkyaqiljo rinil, a taj tu'n tkanb'in, il ti'l'j tu'n tkub' ttzyu'n tib' ti'l'jo jni' ti'chaq ti', a aku b'ant tu'n tsikyete t-xmilil, aj txi' rinil. ¿Tiqu'nil? Noq tu'n tkanb'itku' jun tal oyaj, a jun paqx nb'aj. ¿Me atzin qetz? Iltzin ti'l'j tu'n qrinin wen toj qnimb'il tu'n qkanb'in te' jun oyaj, a nlayx b'aj toj kya'j. ²⁶Tze'nku we' nkub' nb'inchin' toj nnimb'ila tze'nku jun rinil lajo'nxix tu'n jikyin wen, tu'n tkanin tzma ja' ta'ye chojb'il. Ex ikyx tze'nku jun b'ujil toj saqchb'il, nya noq k-okil ten tzaqpilkye tq'ob', qala' ok tjyab'il ja' tumil k-aq'ila tuk'a tu'n. ²⁷Ikyqintzin weji'y tze'nku jun rinil ex jun b'ujil, nkub' ntzyu'n wib'a tu'n nkanb'intejij'y jun oyaj toj kya'j, ex tu'n mi chin eliy toj ntx'ixewa, qu'n qa otaq chin b'aj xnaq'tzin kiy'j txqantl, exsin mi chin kanb'intza.

Jun xob'tzb'il tu'n Pabl, tu'n mi kyij kyi'jlinxjal Dios

10 ¹⁻²Me waja tu'n kyb'inti'y werman, qa nya tkyaqilx kkanb'il chojb'il, a tzaj tq'o'n Dios. Qu'n kanqetzinji'y aj Israel ojtxe, aye qxe'chil toj qnimb'il. Qu'n kykyaqilxjo i etz toj Egipto tuk'a Moisés, ex i mujb'in te kyib' tuk'a, tej kyten tjaq' muj,° ex tej

ⁿ 9:16 Jer. 20:9; Am. 3:8. ^o 10:1-2 Ex. 13:21-22.

kyiky'x toj ttxuyil a', Kyaq tb'i, nyakuj te jun jawsb'il a'.^p 3-4 Ex kykyaqilx i wa'n ti'ljjo xjan wab'lj, tej kywa'n ti'lj maná, a tzaj tq'o'n Dios,^q ex tej kyk'wan ti'ljjo a' etz toj piky tu'n Dios.^r Me atzi'n piky lu'n nyolin ti'lj Crist, a attaq kyuk'a toj tzajij tx'otx'.^s Exla qa ok qe kyk'u'j ti'ljjo jawsb'il a' ex xjan wab'lj anetzi'n, me mix tzalaje Dios kyil'j, ex tu'n ikyjo, b'e'x i kyij kyim nimkuxix kyb'aj; noqx jun tje'b'in kyij.^s

⁶Atzin ja'lin erman, b'aj tkyaqiljo lo te jun yek'b'il, tu'n mi pon qk'u'j ti'ljjo nya wen tze'nku pon kye kyk'u'j ti'lj.^t ⁷Tu'npetzi'n, mi chi k'uli'n kywutzjo kywutzb'iyil dios tze'nku kye txqantl, tze'n ntq'ma'n Tu'jil Tyol Dios:

Aye xjal i kub' qe wa'l ex k'wal
twutzjo kywutzb'iyil dios.

Exsin tej kyb'aj wa'ntz, noq
ti'chaqku b'aj b'ant kyu'n
kywutz.^u

⁸Ex mi chi b'aj ky'a'ji'n tze'nku kye junjun aj Israel, ex tu'n ikyjo, b'e'x kyim 23,000 toj junx q'ij.^v ⁹Ex mi tz'ok kyniky'b'i'n Crist, tu'n tkub' kyximi'n, qa wen te Dios qa nti' aku tq'ma tu'n tkub' kyb'inchin ch'i'n tze'nku kyaja. Qu'n ikyx kyxim junjun aj Israeljo ojtxe, ex ikyxjo, ex b'e'x i kyim, tej kyok tx'a'n tu'n kan.^w ¹⁰Ex mi chi yolb'i'n ti'lj Dios tze'nku junjunkye i yolb'in, ex b'e'x i kyim tu'n angel te kyimin.^x

¹¹B'aj tkyaqiljo lo, ex b'e'x kyij tz'ib'it toj Tu'jil Tyol Dios te jun yek'b'il te qe, ex te jun aq'b'il qnab'l, tu'ntzin mina kub' qb'inchin qe ikyjo, a awo nqo anq'in kyojjo q'ij ja'lin, a ch'ix tjapin b'aj tkyaqil. ¹²Tu'npetzi'n, qa wa'lq'i'y wen toj kynimb'ila toj kywutzja, kyka'yinktzin kyib'tza, tu'n mi chi kub' tz'aqi'y, tze'nku kye aj Israel ojtxe. ¹³Qu'n ajo xim tu'n tb'inchit il, ikyxjo tze'nku kyxim txqantl nimil toj tkyaqil twutz tx'otx'. Me ate Dios b'a'n tu'n tqe qk'u'j ti'lj, qu'n nlay taq' te Dios, tu'n

ttzaj jun yajb'il q'ij, a nlayit qpa; qala' qa ma tzaj jun yajb'il toj qchwinqil, ax te Dios ktzajil q'onte tumil tze'n tten tu'n qetz tjaq'.

¹⁴Tu'npetzi'n ayi'y werman, nimxix nk'u'ja kyil'ja; ku kyel oqa te' k'ulb'il kywutzjo kywutzb'iyil dios. ¹⁵Qu'n qa twutzxix at kynab'la tze'nku nkub' kyximi'n, ex ayexa k-elil kyniky' te, qa twutzxixjo nyola lo. ¹⁶Tze'nku tojjo Xjan Wab'lj, ex tze'n nxi qq'o'n chjonte te Dios ti'lj, nkub' qyek'in qmujb'il qib' tuk'a Crist ti'ljjo tchky'el. Ex aj qwa'n ti'ljjo Xjan Wab'lj, a nb'aj kub' sipit qxol, nkub' qyek'in qa at qmujb'il qib' qxolx, a awo o qo ok te t-xmilil Crist twutz tx'otx'.^y ¹⁷Exla qa ma nintz qb'aj, me noq ti'lj jun Xjan Wab'lj nqo wa'ne, ma qo ok te junch'in, a t-xmilil Crist. Tu'npetzi'n, at qmujb'il qib' qxolx, qu'n qkyaqilx nqo wa'n ti'ljjo Xjan Wab'lj.

¹⁸Qu'n kyka'yinktzi'n kyil'j aj Israel. Aye' nxi kyq'o'n alu'mj te oyaj twutz Dios, at kyoklin ti'lj tchib'jil, ex nchi k'ulin te Dios, aj t-xi kychyo'njo oyaj lo.^z ¹⁹Me nya tu'n lo nxi nq'ma'n qa at tipin jun twutzb'iyil ex qa a chib'j, a n-okx oyit twutzjo twutzb'iyil, nimxixtl toklin tze'nku txqantl chib'j. ²⁰Qala', a weji'y nxi nq'ma'n, qa aye' nya nimil, tze'n nxi kyq'o'n tchib'jil alu'mj te oyaj kywutzjo kywutzb'iyil, te taq'n'il tajaw il nxi kyq'o'ne, ex nya te qMan Dios.^a ²¹Ex nti' qmujb'il qib' tuk'a qAjaw, qa axsa nqo k'wane tojxjo Xjan Wab'lj, ex axsa tu'n qk'wan toj kyk'wab'l taq'n'il tajaw il. Ex nti' qmujb'il qib' kyuk'a tkyaqil nimil, a junx nchi wa'n wab'lj toj Xjan Wab'lj, ex axsa tu'n qmujb'in te qib' kyuk'a xjal nchi wa'n kywutzjo kywutzb'iyil taq'n'il tajaw il. Nlay qo ok te kab'e tumil. ²²Qa nqo lab'te tu'n qxi' tojjo kab'e tumil ikyjo, n-okx qyekin Dios tu'n ttzaj tq'oj q'ij.^b Ex nlay miyet tq'oj, qa ma tzaj. ¿Ma attzin qe qipin tze'nku te Dios?

^p 10:1-2 Ex. 14:21-29. ^q 10:3-4 Ex. 16:35. ^r 10:3-4 Ex. 17:6; Num. 20:11. ^s 10:5 Num. 14:29-30.

^t 10:6 Num. 11:4. ^u 10:7 Ex. 32:6. ^v 10:8 Num. 25:1-18. ^w 10:9 Num. 21:5-6. ^x 10:10 Num. 16:41-49.

^y 10:16 Mt. 26:26-28; Mr. 14:22-24; Lc. 22:19-20. ^z 10:18 Lv. 7:6. ^a 10:20 Deu. 32:17. ^b 10:22 Ex. 20:5; Deu. 32:21.

**Nimxixtl tajb'in tu'n tok qk'u'jlin qib'
tze'nku tu'n tkub' qb'inchin a qaj**

²³ Twutzxix tze'nku nq'umj, qa:
Tzaqpi'nqo tu'n tkub' qb'inchin noq
alkyex qaj.^c Me te we'y, nya tkyaqil at
tajb'in. Twutzxix tetz tze'nku nkyq'ma'n,
qa: Tzaqpi'nqo tu'n qb'inchin noq alkyex
qaj. Me nya tkyaqil n-onin qil'j tu'n qch'i'y
toj qnimb'il. ²⁴ Qu'n mix a'lx jun nimil
njyo'n tu'n tel wen tu'nx tib'x, qala' noq
tu'n tel wenjo txqantl.

²⁵ B'a'n txi kychyo'nji'y tkyaqil chib'j
nk'ayajtz toj k'ayb'il chib'j, ex mi kub'
kyb'isi'n, mo tu'n t-xi kyqani'n, qa nej
xkub' b'yet kywutzjo twutzb'iyil. ²⁶ Qu'n
ntq'ma'n toj Tu'jil Tyol Dios kyjalu'n:
Te qMan Dios tkyaqil tx'otx' ex jni' at
twutz.^d

²⁷ Atzin ja'llin, qa at jun nya nimil, nxi
txkon kye'y wa'l tja; ex qa kyajtaqkuy
tu'n kyxi'y, b'a'n tu'n kyxi'y, ex b'a'n
tu'n kyniky'b'i'n ti'chaqx kub' q'o'ntz
kywutza, ex nya wen tu'n tkub' kyb'isi'n,
mo tu'n t-xi kyqani'n, qa nej xkub' b'yet
twutz jun twutzb'iyil. ²⁸ Me qa ma
tzaj q'ma'ntz kye'y, qa nej xkub' b'yet
twutzjo twutzb'iyil, nyapen wentz tu'n
t-xi kychyo'n,^e ²⁹ tu'ntzintla mi kub'
kyb'inchin a nya wen tu'n tb'inchinte
jun nimil toj twutzjo nya nimil,
i'chaqxla nti' tky'i twutz Dios.

Me qa ikyjo, aku b'ant tu'n ttzaj
tqanin we'y kyjalu'n: ¿Me tiqu'n
nyolb'in wi'ja ti'j jun ti', a nti' tky'i
twutz Dios, exla qa at tky'i twutz jun
a'la? ³⁰ Qu'n qa ma xi nq'o'n chjonte te
Dios ti'jjo a nxi nchyo'n, ¿Tiqu'ntzin
nyolb'in wi'ja tu'n xi nchyo'n?

³¹ O'kxsin kxel nq'ma'nji'y kye'y, qa
ma chi wa'n, qa ma chi k'wa'n, mo qa ti'
juntl ti' xkub' kyb'inchin, kyb'inchinkuy
te nimsbil' tb'i qMan Dios. ³² Exla qa
nti' tky'i jun ti' twutz Dios, me mi kub'
kyb'inchin, tu'n mi yaje kyyek'b'il
kyib'a ti'j kynimb'ila kywutz Judiy ex
nya Judiy ex kywutzjo txqantl nimil.
³³ Qu'n te we'y, n-ok tilil wu'n tu'n

tb'antjo a wen kywutz tkyaqilxjal. Ex
nya tok ipb'il wu'n tu'n tb'antjo tze'n
waja te we'y, qala' kye txqantl, tu'ntzin
kyklet.

11 ¹ Tu'npetzi'n, chi lipeka ti'jjo
nkub' nyek'i'n, tze'nku we'
lipcheq'in ti'jjo tyek'b'il Crist.^f

**Jun xnaq'tzb'il ti'jjo kyoklin
ichin kyuk'a qya**

² Kxel nq'o'n chjonte kye'y, tu'n
kukx nchi tzaj kynanji'y, ex tu'n nkub'
kyb'inchin tze'nku xkyij nq'ma'n. ³ Me
waja tu'n tel kyniky'a te, qa ate Crist
nejinel te ichin, ex atzin te ichin nejinel
te kya, ikytzin tze'nku te Dios nejinel te
Crist. Tu'npetzi'n at jun tx'ixpib'l kyxol
kyoklin ichin tuk'a Crist, ex kyxol qya
tuk'a ichin, ex kyxol Crist tuk'a qMan
Dios. ⁴ Qu'n qa ma jax tktxu'n ichin twi'
tze'nku qya toj tja Dios, aj taq'e na'l Dios,
mo qa aj tyolin Tyol Dios, n-el tiky'i'n
tmujb'il tib' tuk'a Crist. ⁵ Ex ikyxjo
kyeqya; qa noq tu'n kyokku tze'nku jun
ichin, mi jax kyktxu'n kywi' toj tja Dios,
aj kyaq'e na'l Dios, mo qa aj kyyolin
Tyol Dios, n-el kyiky'i'n kymujb'il kyib'
kyuk'a ichin, qu'n n-ok kyq'o'n kyib' te
ichin nyakuj mitzo'n kywi' te jun majx.
⁶ Tu'npetzi'n, qa at jun qya, tky'e' jax
tktxu'n twi' toj tja Dios, b'a'ntla tu'n tel
tmitzo'n twi', tu'n tok tze'nku jun ichin
te jun majx. Me jun tij ttx'ixewjo qya
aku tz'el ikyjo tu'n tkyij twi' tze'n twi'
jun ichin. Tu'npetzi'n, ilx ti'j tu'n tjax
tktxu'n twi' toj tja Dios. ⁷ Qu'n tze'nku te
ichin, nya wen tu'n tjax tktxu'n twi' toj
tja Dios tze'nku jun qya, qu'n twutzb'iyil
Dios te', ex jun yek'b'il ti'jjo tqoptz'ajiyil
t-xilin Dios. Ex ikyxjo teqya, jun yek'b'il
ti'jjo tqoptz'ajiyil t-xilin ichin.^g ⁸ Qu'n te
tnejil, nya te s-el anq'in ti'jja, qala' a
teqya ti'j ichin. ⁹ Ex nya tu'n tpaj teqya
xb'ante ichin, qala' tu'n tpaj te ichin
xb'ante qya.^h ¹⁰ Tu'npetzi'n, b'a'n tu'n
tjax tktxu'n qya twi', te jun yek'b'il
kywutz angel, qa tjaq' tkawb'il ichin
ta'ye.

^c 10:23 1Co. 6:12. ^d 10:26 Sal. 24:1; 50:12; 89:11. ^e 10:28 Ro. 14:13-18; 1Co. 8:7-13. ^f 11:1 1Co. 4:16; Fil.
3:17. ^g 11:7 Gen. 1:26-27. ^h 11:9 Gen. 2:18-23.

¹¹ Me toj Ttanim Dios il ti'lj kykab'il, qu'n nti' ichin qa nti' qya, ex ikyxjo qya nti', qa nti' ichin. ¹² Qu'n te tnejil, ate qya tzajnin ti'lj ichin. Me ex ikyxjo, qa tkyaqil ichin n-anq'in ti'ljqya. Ex tkyaqiljo lu'n tzajnin ti'lj Dios. ¹³ Qu'n ayex kye' aku chi q'mante, qa nya wen tu'n tna'n jun qya Dios toj tja Dios tze'nku jun ichin, a mi njax kutxb'il twi', qu'n il ti'lj jun tx'ixpib'l kyxol ichin ex qya. ¹⁴ Qu'n ¿Ma nyatub twutzx, qa ttx'ixew te ichi'n tu'n tkub' tch'iysin twi' tze'nku twi' jun qya? ¹⁵ Qala' ma tzaj tq'o'nx te Dios tsmal twi'qya nmaq, tu'n tok te jun yek'b'il qa at tx'ixpib'l kyxol tqoptz'ajiyil qya tuk'a tqoptz'ajiyil ichin. Qu'n ma tzaj tq'o'n twi'qya, tu'n tch'iy nmaq wen, tu'n tok te kutxb'il twi'. ¹⁶ Me ex ti'lj tkyaqiljo lu'n, qa at jun kxola taj tu'n tjaw yolb'in wi'ja tu'n tpajjo lo, kxel nq'ma'n, qa nti' juntl tumil ojtzqi'n qu'n, ex toj tkyaqil Ttanim Dios.

Junjun nuk'b'il ti'lj Xjan Wab'j

¹⁷ Atzin ja'lin, kxel nq'ma'n kye'y ti'ljjo aj tiky'sit Xjan Wab'j kyu'n, nya wen kyb'inchb'i'n toj nwutza, ex nya toj tumil ikyjo. ¹⁸ Toj tnejil, nq'umle we'y qa, aj tok kychmo'n kyib'a tu'n tiky'sit Xjan Wab'j kyu'n, noqx nimku pa'b'l kxola. Me toj jun tnej, b'alaqa twutzx. ¹⁹ Qu'n b'alaqa toj kywutza, il ti'lj tu'n kypa'n kyib'a kyuk'a txqantl, tu'ntzintla kynimsin kyib'a, ex tu'n tyek'inte nyakuj wenq'iy twutz Dios kywutz txqantl. ²⁰ Me kxel nq'ma'n qa ajo pa'b'l lo nti' tajb'in, ex ajo Xjan Wab'j, a nchi wa'n ti'lj, nyaxla xjan twutz qAjaw. ²¹ Qu'n ajtzin kywa'n junx, a na'mtaq tpon or te Xjan Wab'j, aye junjun kxola, a at ch'in kyq'inimil, nejxix nchi ok ten lo'lte jotx, tu'n kynojxix wen, ex majxpe nchi b'aj ja tx'ujte. Me ayetzin junjun erman, a yajqe, ch'ixtaq kyel kyim tu'n wa'yaj. ²² Me ayetzin kye' q'linin, ¿Ma nti'tzin kye kyja tu'n kywa'n ex tu'n kyk'wan wen antza? ¿Tiqu'n il n-el kyiky'inji'y Ttanim Dios, a ja' junx kyoklin tkyaqil

nimil? ¿Ex tiqu'n n-el kyin kytx'ixewjo a nti' at kye? ¿Ti'tzila kxel nq'ma'n ti'ljjo lo? ¿Okpela kchin tzalajila? Mina. iMixla jtojx!

²³ Atzi'n xnaq'tzb'il ma txi nq'o'n kye'y, ax qAjaw saj q'onte we'y: Qu'n toj qniky'in, tej t-xi k'ayin qAjaw Jesús, jaw ttzyu'n jun wab'j, ⁱ ²⁴ ex xi tq'o'n chjonte te qMan Dios. Tb'ajlinxi' ikyjo, kub' tpi'xin, ex tq'ma': Atzi'n wab'j lo atzin weji'y nxmilil kxel q'o'yit te kyimin noq tu'n kyel wena. Kyb'inchinkuji'y lu'n te na'b'l we'y.

²⁵ Ex ikyxjo, tb'ajlinxi' wa'n, jaw ttzyu'n jun tk'wel k'wab'j, ex tq'ma': Atzi'n k'wab'j, a tku'x tojjo tk'wel k'wab'j lo, atzin nchky'elji'y k-okil te kujsil te ak'aj tumil b'antnin ti'lj, tu'n kykyixjal toj wen tuk'a Dios. ^j Junjun maj, aj t-xi kyk'wanji'y lo, kyk'wanxa te na'b'l we'y. ²⁶ Tkyaqil maj, aj t-xi kyk'wanji'y k'wab'j, ex aj t-xi kywa'nji'y wab'j, kukxitla xkub' kyna'nji'y tkyimlin qAjaw, ajxi tul juntl majl. ²⁷ Tu'npetzi'n, alkye jun kxel wa'n te' wab'j ex kxel k'wan te' k'wab'j lu'n, ex nya toj tumil, at til ti'lj, qu'n n-el tiky'in t-xmilil ex tchky'el qAjaw, a xi tq'o'n te chojb'il il. ²⁸ Tu'npetzi'n, teyle junjun tu'n t-xpich'in ti'lj tchwinqil, qa at jun tky'i twutz Dios, a na'mxtaq twa'n ex tk'wan ti'ljjo Xjan Wab'j. ²⁹ Qu'n alkye nwa'n ex nk'wan, qa mi s-aj q'aq'in tk'u'j ti'lj Ttanim Dios, a t-xmilil qAjaw, ax nqaninte jun tkawb'il Dios tib'ajx kujxix wen. ³⁰ Tu'n tpajjo ikyjo, nimku kxola nti' kyipin, ex yab'qe, ex ila' o kyim. ³¹ Qu'n noqit nqo xpich'in wen ti'ljjo qchwinqil, ex noqit nkub' qb'inchin tze'nkux taj Dios, nlaytla tzaj tq'o'n tkawb'il qib'aj. ³² Exitla qa ma tzaj tkawb'il qAjaw qib'aj tzalu'n twutz tx'otx', noqitla tu'n tjikysit qchwinqil, tu'ntzintla mi qo naje te jun majx kyuk'a nya nimilqe. ^k

³³ Tu'npetzi'n werman, ajtzin tok kychmo'n kyib'a wa'l te' Xjan Wab'j, kyyo'nu kyib'a kykyaqilxa, qu'n junx kyokli'n kykyaqila. ³⁴ Ex qa at jun kxola,

ⁱ 11:23 Mt. 26:26; Mr. 14:22; Lc. 22:19; 24:30. ^j 11:25 Ex. 24:6-8; Jer. 31:31-34; Mt. 26:27-29; Mr. 14:23-25; Lc. 22:20. ^k 11:32 Deu. 8:5; Eb. 12:5-11.

a at ch'in tq'inimil, b'a'n tu'n ttzaj wa'n tja, qa at wa'yaj ti'j, tu'ntzin mi chi tzaj kawin tu'n Dios tu'n tpajjo chmob'l ikyjo.

Ex atzin txqantl ti', k'wel nnik'u'n, aj npo'n kyuk'iy.

Toklin junjun nimil tu'n Xewb'aj Xjan

12 ¹Atzin ja'llin, waja tu'n kyb'inte ch'in ti'j Xewb'aj Xjan: ²B'i'n kyu'n, te' na'mtaq kynimi'n Tyol Dios, nxi kyq'o'ntaq kyib'a tu'n kykub' sb'u'n, ex nchex q'i'ntaq k'ulil kywutzjo twutzb'iyil, a mib'in chi yolin. ³Qala' te Jesús aku tAjaw Tkyaqil. Tu'npetzi'n, waja tu'n kyb'inti'y qa mix a'l jun aku q'mante aj k'a te Jesús, a qa at Xewb'aj Xjan tuk'a. Ex ikyxjo, mix a'l juntl aku q'mante tuk'a tkyaqil tanmin qa ate Jesús tAjaw Tkyaqil, a qa mina nyolin tu'n Xewb'aj Xjan.

⁴Atzin ja'llin, at nimku qoklin, me ate Xewb'aj Xjan junch'in, ex ttxuyil tkyaqiljo qoklin.⁵ Ex at nimku tumil tu'n qajb'in te Dios, me junxch'in qAjaw, a ja' nqo ajb'ine. ⁶Ex at nimku tumil tu'n qb'inchin tajb'il Dios, me junxch'in qMan Dios, a nkub' b'inchinte tkyaqiljo lo.

⁷Me tkyaqiljo qoklin, ex jni' tumil tu'n qajb'in te Dios, ex tkyaqil qb'inchb'in tzajninqe ti'j Xewb'aj Xjan, tu'n tajb'in kye txqantl. ⁸Qu'n ate Xewb'aj Xjan ntzaj q'o'nte nim nab'l te junjun, ex te juntl axjo Xewb'aj Xjan ntzaj tq'o'n, tu'n tyolin tuk'a nim tumil ex ojtzqib'l. ⁹Ex te juntl ax Xewb'aj Xjan ntzaj q'o'nte qu'ub'il tk'u'j ti'jjo k'wel tb'inchin Dios. Ex te juntl ntzaj tq'o'n toklin tu'n kyq'anit yab' tu'n. ¹⁰Ex te juntl ntzaj tq'o'n toklin tu'n tyek'itjo tipin Dios, ex te juntl tu'n tyolin Tyol Dios tuk'a tkyaqil tanmin; ex te juntl tu'n tel tniky' te qa nyolin jun xjal tu'n Xewb'aj Xjan, mo te taq'nil tajaw il; ex te juntl ntzaj tq'o'n toklin tu'n tyolin toj junxil yol; ex te juntl ntzaj tq'o'n tu'n tel pjetjo yol anetzi'n. ¹¹Me tkyaqiljo qoklin lo, ax

Xewb'aj Xjan ntzaj q'o'nte teyile junjun, noq alkyex wen toj twutz.

Qkyaqilx ma qo ok te t-xmilil Crist

¹²Qka'yinktzin ti'jjo qxmilil. Junxch'in, me ila' elnin. Me exla qa ila' elnin, me junxch'in xmilil at. Exsin ikyxjo tuk'a Ttanim Crist.^m ¹³Qu'n tu'n Xewb'aj Xjan, qkyaqilx nqo ku'x toj a' te jawsb'il a', tu'n qok te junch'in Ttanim, a t-xmilil Crist. Exla qa Judiy mo minaj, exla qa aq'nil te jun majx, mo tzaqpi'nj, ma qo ok te junch'in Ttanim noq tu'n Xewb'aj Xjan, a ma tzaj qk'mo'n.

¹⁴Atzin ja'llin, jun xmilil, nya noq junch'in elnin, qala' nimku. ¹⁵Ikytzingtla' chit qanb'ajjo kyjalu'n: Tu'n nya q'ob'ajqi'n, nti' wokli'n ti'jjo xmilil, chitjo. Me nya tu'n ikyjo, nti't toklin ti'j qxmilil. ¹⁶Exitla tq'ma xkyinb'aj kyjalu'n: Tu'n nya wutzb'ajqin we', nti' we' woklin ti'jjo xmilil, chitjo. Me nya tu'njo lu'n, nti't toklin ti'j qxmilil. ¹⁷Qu'n noqit tkyaqil qxmilil wutzb'aj, mitla nqb'i'n. Ex noqit tkyaqil qxmilil xkyinb'aj, mitla nqsqo'n. ¹⁸Me axte Dios, ma tz'ok q'onte junjun tnej qxmilil ja'xjo at tajb'in toj twutz. ¹⁹Qu'n noqit junx tnej tkyaqil, nti'tla te' qxmilil. ²⁰Me chjonte Dios, a qxmilil junch'in, me nimku elnin.

²¹Tu'npetzi'n, a wutzb'aj, nlay txi tq'ma'n te q'ob'aj: Nti' te tajb'in we'y. Ex a wi'b'aj, nlay txi tq'ma'n te qanb'aj: Nti' te tajb'in we'y, chitjo. ²²Qala', ayetzi'n tnej qxmilil, a nyakuj nti'xix kyipin toj qwutz, ayexixpe kye nim kyajb'in. ²³Ex ayetzi'n tnej qxmilil nyakuj noq ch'in kyoklin, ayexix nchi ok qktxu'n wen. Ex ikyxqexjo aye' nya q'ancharlqexix toj qwutz, ayexix nchi ok qk'u'jli'n. ²⁴A lo nya ilxix ti'j kyuk'a tnej qxmilil, a nti' tx'ixwejl ti'j. Me ate Dios xkub' b'inchinte qxmilil, tze'nkux tten tu'ntzin il ti'j tu'n kyok k'u'jlit kye' aye nyakuj nti'xix kyoklin toj qwutz, ²⁵tu'ntzin nti' pa'b'l toj qxmilil; qala' teyilex te junjun tnej at tajb'in kye txqantl. ²⁶Qu'n qa ma

^l12:4 Ro. 12:6. ^m12:12 Ro. 12:4-5; Ef. 4:4-16.

ky'ixb'e jun tnej qxmilil, kykyaqilxjo txqantl ktna'b'il kyixk'oj. Ex qa ma txi kyq'o'nxjal jun nimsb'il ti'l jun tnej qxmilil, kykyaqilxjo txqantl nchi tzalaj junx.

²⁷⁻²⁸Tze'nku kye, ma chi oka te junch'in Ttanim Dios, a T-xmilil Crist, ex teyile junjun kye' at toklin ti'l. Qu'n axte Dios xi q'o'nte toklin junjun kye' toj Ttanim: "Tnejil kye tsanjil; tkab' kye yolil Tyol Dios; toxin kye xnaq'tzil; ex ikyxjo kye aye nchi b'inchin yek'b'il te tipin Dios, ex aye nchi q'anin kye yab', ex aye nchi onin kyil'j txqantl, ex aye nchi nik'unte taq'in Dios, ex aye nchi yolin toj tze'nchaqkul yol. ²⁹¿Ma tkyaqilxpela at kyoklin te tsanjil Jesús? Mo ¿Ma tkyaqilxpela at kyoklin te yolil Tyol Dios mo tu'n kyb'inchin yek'b'il te tipin Dios, ³⁰mo tu'n kyq'anin yab', mo tu'n kyyolin toj tze'nchaqkul yol, mo tu'n tpjet yol kyu'n? iMina! ³¹Me kyq'onktzintza tilil ex kyjyomji'y tb'anil kyokli'n.

Ex atzin ja'lin kxel nq'ma'n jun tumil tb'anilxix wen tze'nqeku lu'n:

A tq'aq'b'il qk'u'j

13 ¹Qa ma qo yolin yol tb'anilx tze'nku kye xjal, mo qa toj noq tze'nchaqkul yol tze'nku kye angel, ex qa nti' tq'aq'b'il qk'u'j kyil'j quk'a, nti'xla qajb'in; ikyqoxjo tze'nku tq'ajq'ojil jun ti' ntinin wen, mo tze'nku jun kxb'il, a noq o'kx ntzlinin. ²Ex qa ma tzaj tq'o'n Dios tu'n qyolin Tyol, ex tu'n tel qniky' te tkyaqil t-xilin t-xim Dios, a ewintaq, ex jni' t'nab'l, exla qa at nim qnimb'il, tu'n tiky' jun wutz qu'n, ex tu'n tpon toj juntl tq'uqb'il,^o exsin qa nti' qk'u'j kyil'j quk'a, nti'x qajb'in ikyjo. ³Ex qa ma txi qsipin tkyaqiljo at qe kye tal yaj, ex qa ma t-xi qq'o'n qib' tu'n qkyim tu'n tpaj qnimb'il, me qa nti' qk'u'j kyil'j quk'a, nti'x k-ajb'ile qe, aj qok toj pa'b'in twutz qMan Dios.

⁴Qa at qk'u'j kyil'j quk'a, il ti'l tu'n tiky'x qu'n, ex so'ljo, mi nlo'chj qanmin

kyil'j, nya nimsil qib'qo, nya yek'b'il qib'qo, ⁵mi kub' qb'inchin a nya wen kywutz quk'a, mi qo jyon ti'l noqx te qeku, nti' tyab' qwi', ex mib'in qo k'u'n q'oj. ⁶Mi qo tzalaj ti'ljo nya wen, qala' qo tzalaj ti'ljo a twutzxix. ⁷Tkyaqilx kky'elix qu'n, kukx qkeb'il qk'u'jjo ti'l qMan Dios toj tkyaqil, ex qo ayo'n ti'l tajb'il qMan tuk'a quk'a. Tu'npetzi'n, kukx pa'n qu'n.

⁸Atzin qk'u'jb'il mixla jtoqx tu'n tb'aj. Me nya kukx k-yolile Diosjo kyu'n yolil Tyol; ex aye tze'nchaqku yol; exsin jni' nab'l kchi b'ajil te jun majx. ⁹Ex noq kyinchaqjo Tyol Dios n-el qniky' te ja'lin. ¹⁰Me ajtzin tul te' a tza'qlexix, tkyaqiljo tnejin kb'ajil. ¹¹Qu'n ikytzin tze'nku we', tej k'walqinxtaqa, nchin yolintaqa, nchin ximintaqa, ex ikytaq nnab'la tze'nku jun k'wal. Me atzin te x'in tiji'n, o kyij nq'o'nji'y tkyaqiljo tze'nku nb'anttaq wu'n, tej k'walqintaqa.

¹²Qu'n ikytzi'n qnimb'il ti'l qAjaw tze'nku qwutz nkux qka'yin toj jun ka'yb'il wutzb'aj. Q'anča'l, me nyakuj najchaq ta'ye, qu'n nlay tzyet qu'n. Me aj tul qAjaw, k-okil qka'yin qwutz tuk'a. Qu'n atzin ja'lin, noq kyinchaqjo n-el qniky' te. Me toj tq'ijil qAjaw, okpin k-elil qniky'tz te tkyaqil, ikytzi'n tze'nku te qAjaw ojtzqi'nqo tu'n qkyaqilx.^p

¹³Atzin ja'lin kyxol nimil tzalu'n twutz tx'otx' atjo qnimb'il, ex atjo q'uqb'il qk'u'j, ex atjo qk'u'j kyil'j quk'a. Me kyxoljo oxo lu'n, axix te nim tokli'n: Qk'u'jb'il qib' qxolx.

Ajo toklin tu'n qyolin toj junxilchaq yol

14 ¹Chi lipektzintza ti'l kyk'u'jb'il kyib'a, ex kyq'onktzin tililjo a kyokli'n, a tzajnin tu'n Xewb'aj Xjan.^q Me tib'aj tkyaqiljo kyokli'n, tu'n kyyoli'n Tyol Dios kyxolxa. ²Qu'n ayetzi'n nchi yolin toj noq tze'nchaqku yol, nya kyuk'a xjal nchi yoline, qala' tuk'a Dios, qu'n a yol tzajnin te Xewb'aj Xjan, ex mix a'l n-el tniky' te. ³Me metzin

^a 12:27-28 Ef. 4:11. ^o 13:2 Mt. 17:20; 21:21; Mr. 11:23. ^p 13:12 1Jn. 3:2. ^q 14:1 1Co. 12:4.

kye nchi yolin Tyol Dios, nchi mojin tu'n kych'iyoj txqantl toj kynimb'il, ex tu'n tnimsit kyk'u'lj, ex tu'n tqe kyk'u'lj ti'lj. ⁴Qala', ayetzi'n nchi yolin toj noq tze'nchaqku yol, noqx tu'n kych'iy kyil kyib'x. Me ayetzin kye' nchi yolin Tyol Dios, nch'iyoj Ttanim Dios kyu'n. ⁵Wajatla'y tu'n kykyaqilxa tu'n kyyoli'n toj noq tze'nchaqku yol. Me tu'n tch'iy Ttanim Dios wen, nimxix toklin Tyol Dios tu'n kyyoli'n ti'lj, tze'nku tu'n kyyoli'n toj noq tze'nchaqku yol, a nti' pujb'ilte.

⁶Atzi'n ja'lin werman, qa ma chin kani'n yolil kyxola toj noq tze'nchaqku yol, ¿Ti'n k-ajb'ile kye'y, qa mi ñin yoli'n jun xim, jun nab'l, jun yol, mo jun xnaq'tzb'il, a ti'lj Tyol Dios? ⁷Ikytzi'n tze'nqeku chnab', tze'nku jun xux mo juntl ti': Qa mix tx'ixpit tq'ajq'o'jil kywi', ¿Tze'ntzin tten tu'n tel tniky'tzajil alkye b'itz n-ok tu'n? ⁸Ex ikyxjo tze'nku tq'ajq'o'jil jun chun kyxol xo'l q'aq'; me qa noqx ntutin, ex nti' tq'ajq'o'jil twi' te txokb'il, ¿Tze'ntzin tten tu'n tel kyniky' te, qa il ti'lj tu'n kyxi' toj jyoj q'oj? ⁹Exsin ikyxjo kyetzta: Qa ma chi yoli'n toj junxil yol, a nti' ttxolil kywutz txqantl, ¿Tze'ntzin tten tu'n tel tniky'tzajiljo a nxi kyq'ma'n? Qu'n mix a'l k-elil tniky' te, nyakuj noq toj kyq'iq' nxi kyq'mani'y. ¹⁰Qu'n ila'ku yol nyolajtz tzalu'n twutz tx'otx', me nti' jun ntit ttxolil kye nchi yolin. ¹¹Tu'npetzi'n, qa mi n-el nniky'a te tyol jun xjal, ma chin oka tze'nku jun amaq' xjal toj twutzjo xjal, ex ikyxjo texjal toj nwutzta. ¹²Me ayetzin kye' ma chi oka te junch'in Ttanim Dios, ex kyaja tu'n tyek'it Xewb'aj Xjan kyxola tu'n kyokli'n, tze'nku tu'n kyyoli'n toj junxilchaq yol. Me kxel nq'ma'n kye'y, kyq'onktzintza tilil kyijjo kyoklin tu'n tb'ant kyyoli'n tze'nkuxjo chi yolinxjal tu'n tch'iyoj Ttanim Dios.

¹³Tu'npetzi'n, aye nchi yolin toj noq tze'nchaqku yol, b'a'n tu'n t-xi kyqanin toj kyna'l Dios, tu'n tpjetjo yol anetzi'n. ¹⁴Qu'n qa ma chin na'n Dios toj junxil

yol, ex qa mi n-el nniky'a te, okla chin na'la Dios toj wanmi'n, me tuk'a nnab'la, mina. ¹⁵¿Tze'ntzin k-okiltz wu'n? Nyala tze'ntz; qa ma chin na'n Dios toj wanmi'n, me il ti'lj tu'n tel nniky'a te titzi'n nxi nqani'n; ex qa ma chin b'itzi'n tuk'a wanmi'n, ex il ti'lj tu'n tel nniky'a te titzi'n nxi nb'itzi'n.

¹⁶Qa at jun nb'i'n kyij'ja toj k'ulb'il, ex qa ma txi kyq'o'n chjonte te Dios toj junxil yol, ¿Tze'ntzin tten tu'n tel niky'b'aj te, qa toj tumil kyyola? ¹⁷B'alaqa toj tumil nchi q'oni'y chjonte te Dios, me ante, a mi n-el tniky' te, nlay ch'iy toj tnimb'il.

¹⁸Nxi nq'o'n chjonte te qMan Dios, tu'n tb'ant-xix ch'intl nyoli'n toj noq tze'nchaqku yol tze'nku kye'. ¹⁹Me qa waja tu'n tel kyniky'jo Ttanim Dios te nyola, il ti'lj tu'n t-xi nq'ma'n jun jwe' nyola, me tu'n tel kyniky' te, tze'nkul te' tu'n wok ten q'mal txqan nyola, exsin mi tz'el kyniky' te.

²⁰Ayi'y werman, mi chi oka tze'nku jun k'wal, a noq ti'lj nb'isine; qala' ku kyoka tze'nku jun tij xjal at tnab'l. Noq o'lx ti'ljjo tumil il, b'a'n tu'n kyoka te k'wal, a na'm tu'n tel tniky' te b'inchj il.

²¹Qu'n ikytzin ntq'ma'n toj Tu'jil Tyol Dios:

Kchin yolila kyuk'a nmaq tnam lo toj junxil yol;
junxilqel kchi okil nq'o'n te yolil wi'ja.

Me mixla tu'n xj nlayxla chin kub' kynimi'n,^r chi tAjaw Tkyaqil.

²²Ikytzi'n, b'i'n qu'n qa nqo yolin toj tze'nchaqku yol toj k'ulb'il, nya jun yek'b'il qa at Xewb'aj Xjan quk'a, tze'nku nkyq'ma'n, qala' noq tu'n mi tz'eleku kyniky'xjal ti'lj Tb'anil Tqanil, ex tu'n kyklet. Me atzin te' tu'n qyolin Tyol Dios nyek'in te', qa te Diosqo. ²³Qu'n ajtzin tok kychmo'n kyib'a toj k'ulb'il, ayi'y Ttanim Dios, ex qa kykyaqilxa nchi yoli'n toj tze'nchaqku yol, exsin qa aku s-okpin jun nya nimil b'il kyij'ja, ¿Nyapela aku kub' tb'isin qa tx'u'ji'yi'?

^r 14:21 Is. 28:11-12.

²⁴Me metzi'n qa kykyaqilxa nchi yoli'n Tyol Dios, exsin qa aku s-okpin jun nya nimil, ax k'wel b'isinte qa aj il, ex ax k'wel nab'linte toj tanmin qa nya b'a'n tten, qu'n tu'n k-elil tniky' te kyvola.

²⁵Qu'n ikytzi'n a ewintaq toj tanmin k-elitz toj q'anacha'l, ex k'wel meje tu'n tnimsin tb'i Dios, ex ktq'ma', qa twutzxix at Dios kyxola.

Qo k'ulin te qMan Dios toj ttxolilxix

²⁶Tu'npetzi'n werman, aj qa ma tz'ok kychmo'n kyib'a, i tb'itzin junjun jun b'itz, mo i tq'o'n junjun jun xnaq'tzb'il, mo jun tumil tzajnin te Dios, mo juntl tumil toj noq tze'nchaqku yol, mo jun pujb'il kye yol aye'. B'a'n te' ikyjo, me noqit tkyaqil tz'ajb'in te ch'iyb'ilte Ttanim Dios toj kynimb'il. ²⁷Aj kyyoli'n toj noq tze'nchaqku yol, b'a'n tu'n kyyolin o'kx kab'e mo oxe, me junjunku. Ex il ti'l' tu'n tpejto yol nkyq'ma'n.

²⁸Me qa mix a'l jun xjal aku pjunte yol anetzi'n, b'a'ntla tu'n mi chi yolini'y tojjo noq tze'nchaqku yol tojjo k'ulb'il te Ttanim Dios. Qala', qa kyaja tu'n kyyoli'n toj noq tze'nchaqku yol, teyilex te junjun tu'n tyolin til'jx tuk'a Dios.

²⁹Atzin ja'lin kyi'l'jjo aye nchi yol in Tyol Dios, b'a'n tu'n kyyolin kab'e mo oxe, ex ayetzin txqantl toj k'ulb'il b'a'n tu'n kyximinix ti'l'jjo a nq'umle. ³⁰Me qa aku s-ok tyek'in Dios jun tumil toj ttab'l jun xjal q'uqle b'il toj k'ulb'il, atzi'n nyolintaq b'a'n tu'n t-xi tq'o'n amb'il te tkab' tu'n tyolin. ³¹Ikytzi'n, tkyaqil a ma tzaj tyek'in Dios jun tumil, b'a'n tu'n kyyolin toj k'ulb'il, me junjun maj te junjun, tu'ntzin tkyaqilx tu'n t-xnaq'tzajtz, ex tu'n tnimsit kyk'u'l' toj kynimb'il. ³²Tu'npetzi'n, il ti'l' tu'n kytzyu'n kyib'a tu'n kyq'o'n amb'il kye txqantl tu'n kyyolin. ³³Qu'n ate qMan Dios, jun Dios te nuk'b'il, nya noq te tze'nchaqku, ikytzi'n tze'nku nb'ant toj tkyaqil Ttanim Dios toj tkyaqil tnam.

³⁴Ex at juntl tu'n t-xi nq'ma'n kye'y kyi'l'jjo qya, a mi n-el kyniky' te yol toj

k'ulb'il, qu'n noq ti'chaqku ti' nchi ok ten qanilte te kychmil, ex noq nb'ajel kyyuch'i'n chmob'l. Nya wen ikyjo. Tu'npetzi'n, b'a'ntla noq tu'n tkub' kyb'i'n, ex tu'n tkub' kynimin tze'nku ntq'ma'n toj Tu'l'il Tyol Dios. ³⁵Qatla qa kyaj tu'n kyqanin jun ti', b'a'ntla tu'n t-xi kyqaninte kychmil tzma kyja, qu'n nya wen tu'n tyuch'itjo k'ulb'il tu'n ikyjo.

³⁶Toj tkyaqiljo tumil wu'ja lo, il ti'l' tu'n tel kyniky'a te, qa nya kyuk'iy saj xkye Tyol Dios, ex nya noq o'kqexa ma chi k'mo'nte. Qu'n toj tkyaqil twutz tx'otx' nch'iy Ttanim Dios wen tu'n xnaq'tzb'il lo, ¿Yajtzin kye'?

³⁷Qa at jun njaw tnimin tib' yolil Tyol Dios, ex qa at Xewb'aj Xjan toj tanmin, b'a'n tu'n tel tniky' te, qa ajo nkub' ntz'ib'i'n axjo tnuk'b'il qMan Dios. ³⁸Qu'n alkye mi nkub' tb'in nyola lo, ex nlayxla kub' nb'i'n tyol.

³⁹Tu'npetzi'n werman, kyq'onka tilil tu'n kyyoli'n Tyol Dios, ex mi tz'ok kymiyo'n tu'n tyolatzjo noq tze'nchaqku yol. ⁴⁰Me kyb'inchinkuy tkyaqil toj tumilxix ex tuk'a nuk'b'il.

Twutzxix jaw anq'in Crist kyxol kyimnin

15 ¹Atzin ja'lin werman, waja tu'n tkub' kyna'nji'y Tb'anil Tqanil kolb'il, a xi nq'ma'n kye'y. Axsin yoljo lo a o kub' kynimi'n, ex ja' wa'lqexixa toj kynimb'ila; ²ex tu'n yol lo ma chi kleta, qa ma kub' kyk'u'nji'y, a xi nq'ma'n. Qatzin mina, nti'xla tajb'in kynimb'ila ikyjo.

³Kxel nq'ma'n qa a Tb'anil Tqanil kolb'il, a tzaj nk'mo'n, a xi nq'ma'nji'y kye'y: Ajo t-xilin yol lo: B'e'x kyim Crist te chojb'ilte qil, tze'nku ntq'ma'n toj Tyol Dios; ⁴ex kux muqet, ex toj toxin q'ij, b'e'x jaw anq'intl juntl majl, tze'nku ntq'ma'n toj Tyol Dios. ⁵Tb'ajlinsi' ikyjo, ok tyek'in tib' te Pegr, ⁶ex kywutzjo kab'lajaj, aye sk'o'n tu'n Jesús te t-xnaq'tzb'in. ⁷Atximaytaq ch'intl, ok tyek'in tib' kye jwe' syent nimil junx, a

^s 15:3 Is. 53:5-12. ^t 15:4 Sal. 16:8-10. ^u 15:5 Lc. 24:34. ^v 15:5 Mt. 28:16-17; Mr. 16:14; Lc. 24:36; Jn. 20:19.

nimku itz'x, ex ite' junjun o chi kyim.
⁷Tb'ajlinxi' ikyjo, ok tyek'in tib' te Santyaw, ex atximaytaq ch'intl kye kykyaqil tsanjil. ⁸Tb'ajlinxi jni' ikyjo, ok tyek'in tib' we'y, a otaqxi tz'aj toj kya'j.^w ⁹Qu'n ayin we' nti'taq wajb'i'n kywutzjo txqantl tsanjil Jesús, ex nti'taq ch'in wokli'n tu'n woka te tsanjil, qu'n ma chin jyo'n q'oj ti'lj Ttanim Dios.^x
¹⁰Me noq tu'n t-xtalb'il, ma chin oka te tsanjil Jesús. Ex nya noq kukxjo txokb'il lo, qu'n ma chin aq'ni'n kujxixtl tze'nku txqantl; me ex nya ayi'n, qala' noq tu'n t-xtalb'il q'Man Dios wuk'iy. ¹¹Qu'n nya tu'n te, aj qa we'y s-ela kyb'i'n, moj qa kye txqantl tsanjil Jesús, qu'n junxch'in te Tb'anil Tqanil, a xi qq'ma'n, ex o chi nimi'n ti'lj.

A tu'n qjaw anq'in kyxol kyimnin

¹²Atzin ja'lin, qa jun elnin qyola ti'ljo tanq'b'il Crist juntl majl kyxol kyimnin, ¿Tiqu'ntzin at junjun kxola nq'ma'n te qa nlay chi jatz anq'intl juntl majl kyimnin? ¹³A noqit ikytzjo, mitla xjatz anq'intl juntl majl te Cristtz. ¹⁴Ex noqit mi xjatz anq'in te Crist, nti'xitla tajb'i'n qyola, ex nti'xitla tajb'in kynimb'ila. ¹⁵Ex awotzin qe', matla qo oka niky'il yol ti'lj Dios, qu'n ma qq'ma'y, qa ma jaw anq'in juntl majl Crist tu'n. Qu'n noqit nti' a tu'n tjatz anq'in kyimnin, ex mitla xjatz anq'in te Crist. ¹⁶Qu'n noqit twutzxtz qa mi nchi jaw anq'in kyimnin, exitla ikyxjo te Crist, b'e'xitla kyim te' te jun majx. ¹⁷Qu'n noqit mi xjatz anq'in Crist, nti'xitla tajb'in kynimb'ila; kukxitla kytenji'y tjaq' tkawb'il il, ex nti'xitla kolb'il kye'y. ¹⁸A noqpetzin iky tetzjo, ayetzintla' nimil o chi kyim, najnintla ite' kyetzjo te jun majx. ¹⁹Ay werman, a noqpetzin o'kx tajb'in qnimb'il ti'lj Crist tzalu'n twutz tx'otx', noqxitla ma kub' qsb'u'n te qib'tz tze'nku kye txqantl xjal.

²⁰Me twutzxix tetz, qa ate Crist xjatz anq'in kyxol kyimnin, tze'nku tnejil twutz awal, te jun yek'b'il te qe,

qa il ti'lj tu'n qjatz anq'inqe. ²¹Qu'n ikyxjo tze'nku s-ul kanin kyimin kye jni' xjal noq tu'n jun ichin,^y ex ikyxjo noq tu'n jun ichin, kchi jawitz anq'in kyimnin, aye kchi nimil ti'lj, tu'n tten kychwinqil te jun majx. ²²Qu'n noq tu'n tb'inchb'in Adán, ja' saje kyimin kyib'aj kykyaqilxjal. Exsin ikyxjo, noq tu'n Crist kykyaqiljo kchi nimil ti'lj kchi jawil anq'intl juntl majl. ²³Me teyilex te junjun toj ttxolil. Qu'n ate Crist xjatz anq'in tnejil. Atzin qetz, awo o qo nimin ti'lj, tzmaxi aj tul Crist juntl majl toj tq'ijil, ²⁴aj tjapin b'aj tkyaqil. Tojjo q'ij anetzi'n, kykyaqilx otaq kub' ti'lj, tu'n Crist: Jni' nmaq kyoklin, junx tuk'a tkyaqil kawb'il, ex jni' atnaj tipin qib'aj. Ex k-okil tchmo'n Crist twutz Dios tkyaqiljo jni' tch'iysb'in, tu'n tkawin q'Man tib'aj te jun majx. ²⁵Qu'n ate Crist il ti'lj tu'n tkawin, me tzmaxi' aj tzaj tq'o'n q'Man tu'n tkanb'in Crist kyib'aj jni' tajq'oj.^z ²⁶Ex atzi'n tch'ib'il tajq'oj, a k'wel yuch'it te jun majx, atzi'n kyimin. ²⁷Qu'n ikytzi'n ntq'ma'n Tu'jil Tyol Dios kyjalu'n: Qu'n ate Dios xi q'o'n te tu'n tkanb'in kyib'aj tkyaqil.^a

Me a yol, tkyaqil, mi ntq'ma'n qa ajin q'Man Dios, qu'n apente Dios xi q'onte tu'n tkanb'in Crist tib'aj tkyaqil. ²⁸Me ajtzin tjapin b'ajjo lu'n, k-okil tq'o'n Crist tkyaqiljo otaq b'ant tu'n, tjaq' tkawb'il q'Man Dios te jun majx, tu'ntzin tyek'in qa a Dios twutzxix, qa a tAjaw Tkyaqil ex Tib'aj Tkyaqil.

²⁹Tu'npetzi'n, il ti'lj tu'n kyjaw anq'in kye nimil, aye' otaq chi kyim. Ex qa mina, ¿Tiqu'ntzin nchi ku'xa toj a', te jawsb'il a' te jun na'b'il kyi'ljo nimil, aye' o chi kyim? Qu'n qa mi xi jaw anq'in qtzan nimil, b'e'x i kyimtz te jun majx. Ex qa ikyjo, ¿Tiqu'ntz nchi tzaj kyna'n, aj kyku'xa toj a'? ³⁰Qu'n noqpetzin mi chi jaw anq'in kye kyimnin, ¿Tiqu'n n-elje qi'lja junjun q'ijtz tu'n tpajjo Tb'anil Tqanil kolb'il? ³¹Twutzxix nyola qa tkyaqil q'ij n-elje wi'ja tu'n nkub' b'yo'n noq tu'n tpaj nnimb'ila

^w 15:8 Kyb'i. 9:3-6. ^x 15:9 Kyb'i. 8:3. ^y 15:21 Gen. 3:1-24; Ro. 5:12-18. ^z 15:25 Sal. 110:1. ^a 15:27 Sal. 8:6; Ef. 1:22; Eb. 2:8.

ti'lj qAjaw Jesucrist, ex twutzxix aye kye' ma chi ok te twutz waq'nb'i'n.
³²Qa ma tz'ok tilil wu'n tu'n nyoli'n Tb'anil Tqanil kyuk'axjal toj Éfeso, aye' mi n-okx toj kywi', tze'nqeku toj k'ul txuk, mix a'l n-oksin kyilj, me z'Ti'tzin nkaneb'a ti'lj, qa o'kx nchin b'isinji'y ti'lj jun chojb'il tzalu'n twutz tx'otx', ex noqit mi nchi jaw anq'in kyimnin? Noqit ikytzjo, b'a'ntla tu'n tkub' qq'ma'n tze'nku ntq'ma'n jun yol kyxolxjal: Qo wa'n ex qo tx'ujte, qu'n yajtzala' qa xqo kyimku nchi'lj.^b ³³Mi chi txalpaja toj kynimb'ila, ikyjo tze'nku ntq'ma'n juntl yol kyxolxjal: Mi chex kyb'inji'y yol nya tumilqe, tu'n mi che'xa q'i'n kyu'n.
³⁴B'a'nqexa kyka'yink kyib'a noq chi b'inchin il. Nxi nq'manjil'y lu'n kye'y, noq tu'n kytzaj tx'ixwekuy, qu'n at junjun kyxola, a na'mx tel tniky' te Dios.

**Tze'ntzila qxmilil, aj qjaw
 anq'intl juntl majl**

³⁵Nlayla txi kynimi'n ti'ljjo anq'b'il kye kyimnin, qu'n at junjun kyxola aku txi tq'ma'n: z'Tze'ntzila' qxmilil aj qjatz anq'in kyxol kyimnin? ³⁶Qa ikyjo, me nti' tumiljo nab'l ikyjo. Qu'n z'Ma mitzin ojtzqi'n kyu'n, tze'n aj tku'x awet jun twutz ijaj, il ti'lj tu'n tjatz twi', exsin tu'n tq'ayjtz? ³⁷Qu'n ajtzin tkux awet jun wiq ijaj, qa triy mo qa alkye jun ijaj, nya otaq tz'el twi' aj tkux awet; qala' a tejo tal twutz k'welix awet. ³⁸Me ate Dios ntzaj q'onte tqan awal, tze'nkuxjo taj, ex teyile junjun wiq ijaj noqx alkye ka'yin.
³⁹Ex nya jun elnin tkyaqil wiq xmilil. Qu'n awo xjalqo at jun wiq qxmilil, ex aye txuk juntl wiq; exqetzi'n pich' junxitl, exqetzi'n kyix toj a', ex junxitl.
⁴⁰Qu'n atzi'n qxmilil, tb'anilx tu'n qtzalaj tzalu'n twutz tx'otx'. Ex ikyxjo, aj qjapin toj kya'lj, ex ktzajil q'o'n juntl wiq qxmilil tb'anilx, tu'n qtzalaj toj kya'lj.
⁴¹Qu'n ikytzi'n tze'nku te q'ij, mikyxi tqoptz'ajiyiljo tze'nku te xjaw mo tze'nku' kye che'w. Me ex ikyqex kye che'wjo nya junx kyqoptz'ajiyil kykyaqilx.

⁴²Tu'npetzi'n, b'in qu'n qa tkyaqiljo tb'anil tzalu'n twutz tx'otx' ex tkyaqiljo nqoptz'aje toj kya'lj nchi ajb'in te jun yek'b'il ti'ljjo kyjawlitz anq'in kyimnin. Ikytzi'n qxmilil k'welix muqet tze'nku jun ijaj, tu'n tq'ayj. Me ex kjawitz anq'in, tu'n mi kyime te jun majx. ⁴³K'welix muqetjo jun qxmilil, a nti' tipin, tu'n tel q'ayj, me kjawitz anq'in juntl qxmilil tb'anilx wen, ex nimxix tipin.
⁴⁴Ajo qxmilil te twutz tx'otx' k'welix muqet, me a qxmilil te Xewb'aj Xjan, at tchwinqil te jun majx. Qu'n ikytzi'n qa at qxmilil te twutz tx'otx', ex ikyxjo, il ti'lj jun qxmilil te Xewb'aj Xjan.

⁴⁵Qu'n ikytzi'n ntq'ma'n toj Tu'jil Tyol Dios: Atzin tnejil ichin Adán, ma tzaj tq'o'n qchwinqil tzalu'n twutz tx'otx'.^c

Ex ikyxjo tkab' Adán, a Jesús, ex ma tzul te q'ol chwinqil te qe te jun majx.^d

⁴⁶Qu'n ikytzin n-el qniky' te, qa a qxmilil tzalu'n twutz tx'otx', nej xten; ex atzi'n tzul yajxi atzi'n te qxmililjo te Xewb'aj Xjan. ⁴⁷Qu'n atzin tnejil ichin xkub' b'inchin tuk'a tx'otx', ex te twutz tx'otx' te'. Me ante' tkab' te toj kya'lj te'.
⁴⁸Ma qo ok tze'nku te Adán, a te twutz tx'otx', ex qo okil tze'nku te Crist, a te toj kya'lj. ⁴⁹Qu'n teyile junjun qe at jun t-xmilil tze'nku te Adán, a te twutz tx'otx'. Ex qq'onktzin tilil, tu'n qok tze'nku te Crist, a te toj kya'lj.

⁵⁰Waja tu'n t-xi nq'ma'n kye'y werman; qa a qxmilil te twutz tx'otx' nti' toklin tu'n tten toj Tkawb'il Dios te jun majx toj kya'lj; qu'n a nlay tpa, nti' toklin ti'ljjo a nlay b'aj. ⁵¹Waja tu'n t-xi nq'ma'nji'y a ewintaq: Qu'n nya qkyaqilx qo kyimil. Me qkyaqilx qo tx'ixpitol ⁵²te jun paqx, tze'nku jun qmutz'b'in qwutz, aj t-xi qb'i'n tq'ajq'ojil chun, te yek'b'il, aj tjapin b'aj tkyaqil twutz tx'otx'. Ex ayetzin kyimnin kchi jawitz anq'in, tu'ntzin mi chi kyime juntl majl, ex awotzin qe, awo itz'qo, qo tx'ixpitol.^e
⁵³⁻⁵⁴Qu'n a qxmilil, a nlay tpa, il ti'lj tu'n ttx'ixpit, tu'n tten te jun majx. Ex atzi'n tu'n tb'aj, il ti'lj tu'n ttx'ixpit, tu'ntzin

^b 15:32 Is. 22:13. ^c 15:45 Gen. 2:7. ^d 15:45 Jn. 3:16. ^e 15:52 1Tes. 4:15-17.

mi b'aje. Aj tjapin b'ajjo lo, ok japin b'ajjilo yol lo: Ma kub' ti'jjo kyimin tu'n chwinqil te jun majx.^f ⁵⁵Tu'npetzi'n, qo xmayiltz ti'jjo kyimin, tze'nku kyij tz'ib'it toj Tu'jil Tyol Dios:

Ay kyimin, ¿Ja'n ta' tipi'n ja'lin, ex jtojtzin b'a'n qkub' tb'yo'n?^g

⁵⁶A b'iyb'il tu'n kyimin, atzi'n a b'inchj il. ¿Ex ja'n ntzaje tipin b'inchj il? Noq tu'n qb'inchb'in ti'jb'inxi' tkawb'il Dios. ⁵⁷Me chjontexla Dios. Ma tzaj tq'o'n tumil tu'n tkub' ti'j' il qu'n, noq tu'n qAjaw Jesucrist.

⁵⁸Tu'npetzi'n werman, nimx tq'aq'b'il nk'u'ja ky'i'ja, chi we'kuxixa wen, ex mi chi yekjxa toj kynimb'ila. Kyb'inchinkuy taq'in qMan Dios tuk'a tkyaqil kyanmi'n, qu'n ojtzqi'n kyu'n, qa a kyaq'i'n anetzi'n, nya noqx kukxjo, qala' at chojb'il te.

A oyaj tu'n tjaw chmet kye nimil

16 ¹Atzin ja'lin, kxel nq'ma'n ti'jjo oyaj, tu'n t-xi' kye nimil:^h Kyb'inchinkuy tze'nkuxjo xi nq'ma'n kye Ttanim Dios toj tx'otx' te Galacia. ²Toj tnejil q'ij te junjun seman, teyile junjun kye', b'a'n tu'n tel tpa'n ch'in ti'jjo ntkanb'in, ex tu'n t-xi tk'u'n, tu'ntzintla aj nkani'n, mina jaw chmet oyaj. ³Qu'n tu'ntzin aj nkani'n kyxola, kxel nq'o'n jun ul'j kye erman te oxqenb'ilkye, aye' kchi jawil kysk'o'n, tu'n t-xi ky'i'n oyaj, tu'n tpon kye erman toj Jerusalén. ⁴Ex qa wentaq toj kywutza tu'n nxi'y, okla kqo xela kyuk'a.

Tej tkub' t-ximin Pabl
tu'n t-xi' toj jun tb'e

⁵Chin po'n kyuk'iy, aj nxi'y toj tx'otx' te Macedonia, qu'n il ti'j' tu'n nxi' neja antza. ⁶Me b'alaqa chin tenb'ila kyuk'iy ila' q'ij, ex b'alaqa axsi kky'ela jb'alil wu'n, tu'ntzintla kyoni'n wi'ja toj nb'ey, a ja' kchin xeli'y. ⁷Qu'n nky'e' we' noq tu'n wiky' aja kyuk'iy, qala' wajatla'y tu'n nte'n ila' q'ij kyxola, qa icy taj qAjaw. ⁸Me axsa chin kyjela teni'y

tzalu'n toj Éfeso, tzmaxi' aj tpon tq'ijil nintz q'ij te Pentecostés,^j ⁹qu'n ma tzaj q'o'n amb'il we'y, tu'n waq'ni'n toj taq'in qAjaw, tu'n ma nintzxjal tu'n tnimin, ex nimku ajq'oj wi'ja.^k

¹⁰Ex qa ma pon Timotey, kyka'yinka tu'n tten kyuk'iy tuk'a tzaljb'il, qu'n n-aq'nin toj taq'in qAjaw tze'nkuxjo we'.^l ¹¹Tu'npetzi'n, mix a'l jun kye tu'n tel icy'inte. Qala' b'a'n tu'n kyoni'n ti'j' toj tb'e tuk'a tnuk'b'il qMan Dios tib'aj, tu'n ttzaj wuk'iy. Qu'n loqin nchin yo'n ti'j' ex kyil'jjo erman, aye nchi b'et tuk'a.

¹²Atzin ja'lin, kxel nq'ma'n ti'jjo qerman Apolos. Wajxixtaqa tu'n t-xi' kyuk'a erman lol kye'y. Me mi xttziye tu'n t-xi' ja'lin, me okla kxe'l, aj tten amb'il ti'j'.

¹³Kyka'yinktzin kyib'a, ex chi we'kuxixa toj kynimb'ila; chi okxa jun xjal kujxix wen, at kyipin toj kynimb'il. ¹⁴Tkyaqiljo nb'ant kyu'n, kyb'inchinkuy tuk'a kyk'ul'jb'il kyib'a kyxola.

¹⁵Ojtzqi'n kyu'n aye tb'aj Estéfanos, a tnejil nimil toj tkyaqil tx'otx' te Acay. Ex ma txi kyq'o'n kyib' tu'n kyajb'in kyxol txqantl nimil. ¹⁶Tu'npetzi'n, nchin kub'sin nwutza kye'y, tu'n tkub' kyniminji'y xjal tze'nku kye Estéfanos, exqetzi'n txqantl nchi mojin toj taq'in qMan Dios. ¹⁷Me nim ma chin tzalaja, tu'n ma chi ul Estéfanos,^m Fortunato ex Acaico, qu'n ma kub' kyb'inchin'a na'mxtaq tb'ant kyu'n, qu'n nti'qetaqa. ¹⁸Qu'n ma tzaj kyq'o'n jun chews'b'il wanmi'n, ikyxjo tze'nku kub' kyb'inchin kyuk'iy. B'a'nla tu'n t-xi kyq'o'n chjonte kye' xjal icyjo.

Junjun q'olb'il tu'n Pabl

¹⁹Tkyaqil Ttanim Dios toj tx'otx' Asia nxi tasma'n jun q'olb'il kye'y. Ex ikyxjo te Aquila ex Priscila, nxi kysma'n jun q'olb'il toj tb'i qAjaw, junx kyuk'a tkyaqil Ttanim Dios, a n-ok kychmo'n kyib' toj kyja.ⁿ ²⁰Ex tkyaqil erman tzalu'n wuk'iy nxi q'sma'n q'olb'il kye'y.^o

^f 15:53-54 Is. 25:8. ^g 15:55 Os. 13:14. ^h 16:1 Ro. 15:25-26; 2Co. 8:1-15; 9:1-15. ⁱ 16:5 Kyb'i. 19:21.

^j 16:8 Lv. 23:15-21; Deu. 16:9-11. ^k 16:9 Kyb'i. 19:9-10. ^l 16:10 1Co. 4:17. ^m 16:17 1Co. 1:16.

ⁿ 16:19 Kyb'i. 18:1-2; 2Tim. 4:19. ^o 16:20 2Co. 13:13; Fil. 4:22.

Ex kyq'olb'ink kyib'a kyxolxa tuk'a
tkyaqil kyk'u'ja.

²¹Ayinkuy Pabl, nkub' ntz'ib'inji'y
q'olb'il lu'n tu'n nq'ob'kuy. ²²Qa at jun,
a mi s-ok k'u'jlin te qAjaw, kyjel tjaq'

tqanb'il qMan Dios. Ay qAjaw, txok
txontxxa.

²³Noqit tten t-xtalb'il qAjaw Jesús
kyuk'iy. ²⁴Nimxix nq'aq'in nk'u'ja kyilja,
noq tu'n Crist, a Jesús.